

**ИЗВЈЕШТАЈ
О РАДУ И ФИНАНСИЈСКИ ИЗВЈЕШТАЈ ЗА
2022. ГОДИНУ**

Бања Лука, април 2023. године

Садржај

Садржај	2
1. УВОД.....	4
1.1. Комисија.....	5
1.2. Чланови Комисије	6
1.3. Појмови у Извјештају	6
2. ПРАВНИ ОКВИР КОНЦЕСИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ	7
2.1. Законски прописи.....	7
2.1.1. Примјена других Закона у поступку додјеле концесија.....	8
2.1.2. Други закони који се посредно примјењују у поступку додјеле концесија	8
3. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ	9
3.1. Кључне активности Комисије	9
3.2. Провјера рада Концесионара.....	17
3.3. Регистар уговора о концесијама	18
3.4. Активности Комисије из области изградње и коришћења енергетских објеката	19
3.4.1. Рјешења Комисије	20
3.4.2. Провјера рада Концесионара.....	28
3.4.3. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (МХЕ и ХЕ) инсталисане снаге веће од 250 kW.....	44
3.4.4. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (термоелектране, вјетроелектране и соларне електране).....	44
3.4.5. Закључци	44
3.5. Активности Комисије из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода.....	46
3.5.1. Рјешења Комисије	47
3.6. Активности Комисије из области минералних ресурса	48
3.6.1. Рјешења Комисије	48
3.6.2. Преглед закључених уговора у области минералних ресурса	55
3.6.3. Провјера рада концесионара	57
3.6.4. Преглед актуелних проблема који су присутни код реализације уговора о концесији.....	62
3.6.5. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса	64
3.6.6. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса - вода за пиће и флаширање	65
3.6.7. Закључци	65
3.7. Активности Комисије из области трговине и туризма	67
3.7.1. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области трговине и туризма.....	67
3.8. Активности Комисије из области саобраћаја и веза	68

3.8.1. Рјешења Комисије	69
3.8.2. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области саобраћаја и веза ..	69
3.9. Активности Комисије из области коришћења пољопривредног земљишта и водних добара .	70
3.9.1. Рјешења Комисије	70
3.9.2. Провјера рада Концесионара	79
3.9.3. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта.....	80
3.9.4. Преглед истеклих и раскинутих уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта.....	80
3.9.5. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења јавног водног добра.....	80
3.9.6. Закључци	80
4. КОНЦЕСИОНА НАКНАДА	81
5. БУЏЕТ	86
5.1. Финансијски приходи и примици, расходи и издаци Комисије за концесије	86
5.1.1. Стална средства Комисије	87
5.1.2. Приходи.....	89
5.1.3. Расходи.....	89
6. ЗАКЉУЧЦИ	91
7. ПРИЛОЗИ	94

1. УВОД

Извјештај о раду и финансијски извјештај Комисије за концесије Републике Српске за 2022. годину (у даљем тексту: Извјештај) обухвата период од 01. јануара до 31. децембра 2022. године и представља годишњи извјештај о раду Комисије за концесије Републике Српске (у даљем тексту: Комисија).

Подношењем годишњег извјештаја о раду и финансијског извјештаја Комисије за 2022. годину, Комисија испуњава своју законску обавезу извјештавања, а сходно одредби члана 60. Закона о концесијама¹, према којој се Извјештај подноси најкасније до 30. априла текуће године за претходну календарску годину.

Извјештај приказује начин на који Комисија извршава обавезе у оквиру својих надлежности и испуњава своју мисију, те је исти састављен од податка о извршеним провјерама рада концесионара, поднесеним захтјевима, рјешењима Комисије, броју и врсти предмета које је Комисија разматрала, као и о другим информацијама из дјелокруга рада Комисије, било да је Комисија поступала по службеној дужности, било по захтјеву надлежног органа или заинтересованог лица.

Циљ Извјештаја јесте да информисе Народну скупштину Републике Српске, као и укупну јавност, о раду Комисије, то јесте, о активностима на имплементацији законских и других прописа из области концесија, реализацији уговора о концесији, провјери рада концесионара и слично.

Извјештај садржи 7 (седам) дијелова.

Први дио је уводни дио и односи се на опште податке о Комисији, члановима Комисије, те о појмовима који могу бити назначени и коришћени у Извјештају.

У другом дијелу је обрађен правни оквир концесија у Републици Српској и у истом су наведени прописи који се директно примјењују и односе на област концесионарства (позитивни прописи и прописи који су престали да важе), те прописи који се посредно примјењују и односе на област концесионарства.

Трећи дио Извјештаја односи се на основне активности Комисије и састоји се од више одјељака: кључне активности Комисије; провјера рада концесионара; вођење регистра уговора о концесијама; активности Комисије из области изградње и коришћења енергетских објеката; активности Комисије из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода; активности Комисије из области минералних ресурса; активности Комисије из области трговине и туризма; активности Комисије из области саобраћаја и веза; активности Комисије из области коришћења пољопривредног земљишта и водних добара; активности Комисије из области финансија. Дакле, у трећем дијелу Извјештаја приказане су активности Комисије према надлежностима, те према појединим концесионим областима.

Четврти дио Извјештаја говори о концесионој накнади у извјештајном периоду.

У петом дијелу изнесени су подаци о финансијском извјештају Комисије, те о начину на који Комисија управља својим ресурсима, а такође је детаљно образложен финансијски дио пословања Комисије, тачније, износ буџета Комисије и други приходи с једне стране, а са друге стране књиговодствено исказани трошкови и расходи, те финансијски резултат Комисије на крају 2022. године.

Шести дио односи се на обједињене закључке комплетног Извјештаја Комисије са освртом на рад, ставове и мишљења Комисије, као и указивање на актуелну проблематику по свим областима у поступку додјеле концесија у Републици Српској.

¹ Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21)

Седми дио садржи прилоге Извјештаја – табеларне прегледе по концесионим областима.

1.1. Комисија

Комисија је стално и независно регулаторно тијело са својством правног лица и са правима и обавезама утврђеним Законом о концесијама. Основана је Законом о концесијама из 2002². године, а започела са радом након именовања првог сазива Комисије на сједници Народне Скупштине Републике Српске, одржане дана 23.01.2004. године³.

Комисија је, у свом раду, самостална и подлијеже надзору Народне скупштине Републике Српске, којој и одговара.

У оквиру својих надлежности, Комисија промовише привредне и друге могућности за улагања путем концесија, у циљу задовољавања јавних потреба и привредног развоја, укључивањем приватног сектора у финансирање, пројектовање, изградњу или обнову, одржавање или управљање радом инфраструктурних објеката и уређаја, пружањем услуга и експлоатацијом природних ресурса и објеката који служе њиховом искоришћавању, водећи рачуна о заштити привредних и друштвених интереса, заштити простора, становништва и животне средине.

Комисија је и 2022. године остварила значајне кораке на пољу сарадње са другим институцијама у Републици Српској и Босни и Херцеговини, пружајући им подршку на изради закона и других прописа, извјештаја, анализа и слично, уважавајући значај правног и регулаторног оквира за функционисање концесионог сектора у Републици Српској.

Просторије Комисије се налазе у улици Трг Јасеновачких жртава, на броју 4, четврти спрат.

Интернет страница Комисије је www.koncesije-rs.org. Страница је доступна на свим службеним језицима у Босни и Херцеговини, а верзија на енглеском језику је информативна у погледу основних информација и посљедњих догађања.

Рад Комисије заснива се на одредбама Закона о концесијама⁴, подзаконским актима и Документу о политици додјеле концесија⁵. Комисија је у својој дјелатности у процесном дијелу поступала у складу са одредбама Закона о општем управном поступку⁶, те другим позитивно-правним прописима, којима се директно или индиректно регулише област концесија у складу са основним начелима поступка додјеле концесија.

² Закон о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 25/02);

³ Одлуке о именовању објављене у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 12/04;

⁴ У вријеме сачињавања Извјештаја, на снази је Закон о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

⁵ „Службени гласник Републике Српске“, број: 31/06;

⁶ „Службени гласник Републике Српске“, број: 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18;

1.2. Чланови Комисије

Чланове Комисије чине истакнути стручњаци из области права, економије, техничких и других одговарајућих струка и именује их Народна скупштина Републике Српске, на приједлог Владе Републике Српске, након спроведеног јавног конкурса. Чланови Комисије за концесије се именују на период од 5 (пет) година и могу бити именовани на још један мандат.

Народна скупштина Републике Српске је, на приједлог Владе Републике Српске, у 2021. години именовала сазив Комисије:

- Маја Шупут, предсједник Комисије;
- Ненад Рачић, замјеник предсједника Комисије;
- Горан Мишић, члан Комисије;
- Владан Андрић, члан Комисије;
- Зоран Филиповић, члан Комисије.

Секретар Комисије у извјештајној години је Младен Дрљача.

1.3. Појмови у Извјештају

Појмови који се користе у Извјештају:

- „концендент“ је Влада Републике Српске (у даљем тексту: Влада), у име Републике или скупштина јединице локалне самоуправе, у име јединице локалне самоуправе;
- „концесионар“ је привредно друштво основано у складу са прописима Републике, а са којим је концендент закључио уговор о концесији;
- „надлежни орган“ је министарство надлежно за поједину област у коју спада предмет концесије за чију додјелу је надлежна Влада, односно градоначелник или начелник општине, за предмет концесије из надлежности јединица локалне самоуправе, у складу са Законом о концесијама;
- „понуђач“ је свако домаће или страно правно или физичко лице, конзорцијум два или више уговором повезаних правних лица, који је доставио понуду у поступку додјеле концесије;
- „студија оправданости додјеле концесије“ је документ о техничкој, финансијској, економској, еколошкој и правној анализи оправданости додјеле концесије (у даљем тексту: студија);
- „концесиона накнада“ је накнада коју плаћа концесионар у складу са уговором који уређује концесију и
- „уговор о концесији“ је уговор закључен у писаном облику између концендента с једне стране и концесионара као изабраног најповољнијег понуђача с друге стране, а садржи одредбе о међусобним правима и обавезама уговорних страна.

2. ПРАВНИ ОКВИР КОНЦЕСИЈА У РЕПУБЛИЦИ СРПСКОЈ

2.1. Законски прописи

- Закон о концесијама ("Службени гласник Републике Српске", број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);
- Закон о концесијама⁷ ("Службени гласник Републике Српске", број: 25/02, 91/06 и 92/09), који је престао да важи ступањем на снагу Закона о концесијама ("Службени гласник Републике Српске", број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

Важећи Закон о концесијама је усвојен на 28. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 59/13, дана 15.07.2013. те ступио на снагу 23.07.2013. године. Закон о измјенама и допунама закона о концесијама је усвојен на 23. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 16/18, дана 23.02.2018. године, те ступио на снагу 03.03.2018. године. Наредни Закон о измјенама и допунама закона о концесијама је усвојен на 10. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 70/20, дана 16.07.2020. године, те ступио на снагу 24.07.2020. године. Посљедња измјена Закона о концесијама била је 2021. године, када је Закон о измјенама и допунама закона о концесијама усвојен на 19. сједници Народне скупштине Републике Српске и објављен у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 111/21, дана 09.12.2021. године, те ступио на снагу 17.12.2021. године.

Важећим Законом о концесијама, као основним законом који се односи на област концесионарства, уређују се предмет, надлежност, поступак и услови под којима се могу додјељивати концесије у Републици Српској, елементи уговора о концесији, као и престанак уговора о концесији, права и обавезе концесионара и концедента, надлежност Комисије за концесије и друга питања од значаја за остваривање концесионих пројеката.

Циљ закона је да створи јаван, недискриминаторан и јасан правни оквир за утврђивање услова под којима се домаћим и страним привредно-правним субјектима могу додјељивати концесије ради привлачења домаћих и страних инвеститора и стварања амбијента за снажнији привредни развој, те одговорног управљања природним богатствима и јавним добрима у Републици Српској. Овим Законом регулисан је, између осталог, и поступак за додјелу концесија.

Поступак додјеле концесија заснива се на начелима транспарентности, недискриминације, тржишне конкуренције, једнаког третмана понуђача, слободе кретања роба и услуга, заштите јавног интереса, ефикасности и економичности, пропорционалности, заштите животне средине и равноправности уговорних страна, што у коначници има за циљ стварање повољнијих ефеката по Републику Српску.

⁷ У овом дијелу наведени су закони који су регулисали поступак додјеле концесије, а који су престали да важе доношењем новог Закона о концесијама, искључиво из разлога што је неопходно да се наведени законски оквир на основу којег су додјељиване концесије и закључивани уговори о концесији на вишедеценијске периоде, и на основу чијих одредби су се окончавали раније започети поступци додјеле концесија;

2.1.1. Примјена других Закона у поступку додјеле концесија

- Закон о општем управном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број: 13/02, 87/07, 50/10 и 66/18), као процесни закон, Комисија примјењује приликом одлучивања у складу са одредбом члана 57. Закона о концесијама.
- Закон о страним улагањима („Службени гласник Републике Српске”, број: 21/18). Примјена наведеног Закона од стране Комисије односи се на одредбе о правима и обавезама страних улагача када су у питању Концесије⁸;
- Закон о јавним набавкама Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине”, број: 39/14), у поступцима јавних набавки, те у дијелу провођења поступка по јавном позиву, укључујући и отварања понуда и друго, и то у дијелу који није регулисан Законом о концесијама и другим посебним законима.

2.1.2. Други закони који се посредно примјењују у поступку додјеле концесија

Комисија, у обављању послова из своје надлежности, примјењује и друге позитивне прописе Републике Српске, а у складу са својим надлежностима, и то: Закон о раду; Закон о инспекцијама у Републици Српској; Закон о слободи приступа информацијама Републике Српске; Закон о локалној самоуправи; Закон о Правобранилаштву Републике Српске; Закон о буџетском систему Републике Српске; Закон о дану Републике; Закон о овјеравању потписа, рукописа и преписа; Закон о печатима; Закон о политици директних страних улагања у Босни и Херцеговини; Закон о празницима; Закон о рачуноводству и ревизији Републике Српске; Закон о територијалној организацији Републике Српске; Закон о управној инспекцији; Закон о уређењу простора и грађењу; Закон о трезору; Закон о заштити животне средине; Закон о Влади Републике Српске; Закон о експропријацији; Закон о стварним правима; Закон о тржишту хартија од вриједности; Закон о занатско-предузетничкој дјелатности; Закон о јавним предузећима; Закон о јавним путевима; Закон о националним парковима; Закон о телекомуникацијама; Закон о комуналним дјелатностима; Закон о заштити ваздуха; Закон о водама; Закон о управљању отпадом; Закон о туризму; Закон о јавним скијалиштима; Закон о угоститељству; Закон о пољопривредном земљишту; Закон о споменицима и спомен-обиљежјима ослободилачких ратова; Закон о привредним друштвима; Закон о јавно-приватном партнерству у Републици Српској; Закон о рибарству; Закон о електричној енергији; Закон о енергетици; Закон о бањама; Закон о ловству; Закон о играма на срећу; Закон о превозу у друмском саобраћају; Закон о културним добрима; Закон о шумама; Закон о обновљивим изворима енергије и ефикасној когенерацији; Закон о рударству; Закон о геолошким истраживањима; Закон о гасу; Закон о обновљивим изворима енергије и друго.

Ефикасна примјена Закона о концесијама зависи од наведених материјалних прописа (и других односних прописа) којима се регулишу посебне области које могу бити предмет концесија. Ова међузависност огледа се у степену нормираности области које могу бити предмет концесија, тако да се недвосмислено пропише да се одређена добра (општа, јавна, природна) могу додјељивати путем концесионог поступка, односно концесионог уговора.

⁸ Ступањем на снагу овог закона престао је да важи Закон о страним улагањима Републике Српске („Службени гласник Републике Српске”, број: 25/02, 24/04, 52/11 и 68/13), а чијим ступањем на снагу је престао да важи Закон о страним улагањима и концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 21/96 и 05/99);

Комисија је и раније исицала да постоји одређена неусаглашеност позитивно-правних прописа са Законом о концесијама, те да је, због тога, неопходно извршити усаглашавање закона и других позитивних правних прописа са важећим Законом о концесијама. У наведеном контексту, потребно је истаћи неопходност усаглашавања Закона о водама, Закона о шумама Републике Српске, Закона о ловству, Закона о рибарству, Закона о играма на срећу, Закона о јавно-приватном партнерству, Закона о страним улагањима, те и других релевантних закона.

3. ОСНОВНЕ АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ

Надлежност⁹ Комисије за концесије је да:

- даје сагласност на студију економске оправданости,
- даје сагласност на документацију за јавно надметање,
- даје приједлог рјешења о избору најповољнијег понуђача и додјели концесије,
- врши отварање и вредновање приспјелих понуда по јавном позиву за додјелу концесије,
- даје сагласност на приједлог уговора о концесији и анекс уговора о концесији,
- одобрава рокове и услове стандардног уговора о пружању јавних услуга корисницима,
- провјерава цјелокупан рад концесионара, у складу са уговором о концесији, укључујући посебно континуирано снабдијевање корисника услугама, квалитет услуга, примјену тарифа и других услова уговора,
- припрема Документ о политици додјеле концесија и предлаже његово усвајање у Народној скупштини Републике Српске,
- одлучује о жалбама корисника услуга, у вези са висином накнаде и другим условима под којима концесионар пружа јавне услуге, уколико посебним законом није у надлежности другог органа,
- прати извршење Документа о политици додјеле концесија,
- даје сагласност на уступање уговора о концесији и промјену власничке структуре у концесионару,
- даје претходну сагласност на оснивање zaloжног права у корист финансијске организације,
- води регистар уговора о концесијама и
- одлучује о другим захтјевима, у складу са надлежностима утврђеним Законом о концесијама.

Рад Комисије је јаван и Комисија може да одржи јавну расправу о било ком питању из своје надлежности¹⁰.

3.1. Кључне активности Комисије

Комисија одлуке из своје надлежности доноси на сједницама.

Током 2022. године, Комисија је одржала 56 (педесет шест) редовних сједница. На Редовним сједницама разматрана су и доношена акта из регулаторне надлежности, у складу са надлежностима прописаним напријед наведеним законима. Исто тако, на редовним сједницама разматрана су питања и усвајани акти административне и финансијске природе.

У табели 1 дати су подаци о структури и броју усвојених аката на редовним сједницама.

⁹ Члан 53. Закона о концесијама ("Службени гласник Републике Српске", број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21)

¹⁰ Члан 54. Закона о концесијама ("Службени гласник Републике Српске", број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21)

Табела 1 – Структура и број донесених аката у 2022. години

Редовне сједнице Комисије – 56	
Врсте донесених/усвојених аката	Број
Рјешење о давању сагласности на анекс уговора о концесији	28
Рјешење о давању сагласности на студију оправданости	20
Приједлог рјешења о избору најповољнијег понуђача и додјели концесије	14
Рјешење о давању сагласности на уговор о концесији	24
Рјешење о давању сагласности на уступање уговора о концесији	7
Рјешење о давању сагласности на промјену власничке структуре концесионара	5
Рјешења о давању сагласности на оснивање zaloжног права	1
Рјешење о давању сагласности на документацију за јавно надметање	8
Одлуке	1
Закључци	1
Обавјештења за јавност	15
Записници са сједница	56
Записници из провјера рада Концесионара	61
Јавно отварање понуда по јавном позиву за додјелу концесије	14

Слика 1 – Преглед аката из регулаторне надлежности Комисије за 2022. годину

До краја 2022. године, укупно је закључено 511 (пет стотина једанаест)¹¹ уговора о концесији. Од наведеног броја закључених уговора о концесији, Министарство енергетике и рударства закључило је 369 (три стотине шездесет девет) уговора, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију закључило је 1 (један) уговор о концесији, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде закључило је 130 (стотину тридесет) уговора о концесији, Министарство саобраћаја и веза закључило је 4 (четири) уговора о концесији, Министарство трговине и туризма закључило је 6 (шест) уговора о концесији и Министарство финансија закључило је 1 (један) уговор о концесији.

Слика 2 – Преглед закључених уговора о концесијама до краја 2022. године, по ресорно надлежним министарствима

У 2022. години закључено је 16 (шеснаест) нових уговора о концесији, од којих је 5 (пет) уговора из области електроенергетике, 4 (четири) уговора из области минералних ресурса и 7 (седам) уговора из области коришћења пољопривредног земљишта и јавног водног добра.

¹¹ Подаци из Регистра уговора о концесијама

У Табели 2 наведени су уговори који су закључени у 2022. години.

Табела 2 – уговори о концесији закључени у 2022. години

УГОВОРИ О КОНЦЕСИЈИ КОЈИ СУ ЗАКЉУЧЕНИ У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	УГОВОР О КОНЦЕСИЈИ	ЛОКАЦИЈА	КОНЦЕСИОНАР
1.	Концесија за изградњу и коришћење МХЕ „Врбас 2“, на ријеци Врбас, општина Лакташи	Ријека Врбас, Лакташи	„HYDRO VRBAS“ д.о.о. Зворник
2.	Концесија за експлоатацију воде на изворишту „Јахоринска Вода“ у сврху флаширања воде за пиће, општина Пале	Прача Горња, Пале	„ЈАХОРИНСКА ВОДА“ д.о.о. Пале
3.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске ради обављања ратарско-сточарске производње на подручју општина Шамац и Пелагићево	Обудовац, Горњи Хасић, Горња Слатина, Шамац, Пелагићево	„БРАЋА ПАВЛОВИЋ“ д.о.о. Обудовац
4.	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена - дијабаза на лежишту „Друговићи“ код Лакташа	Горњи Друговићи, Деветина, Лакташи	„НИСКОГРАДЊА“ д.о.о. Лакташи
5.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске ради обављања ратарско-сточарске и сјеменске производње кромпира на подручју општине Рогатица	Борике, Сјемећ, Рогатица	„АГРОС“ д.о.о. Рогатица
6.	Концесија за експлоатацију техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Дреновача“ код Приједора	Камичани, Приједор	„ARCELORMITTAL PRIJEDOR“ д.о.о. Приједор
7.	Концесија за експлоатацију жељезне руде на површинском копу „Цигануша - Шкорац“ у Љубији код Приједора и општини Оштра Лука	Стара Ријека-Љубија, Оштра Лука	„ARCELORMITTAL PRIJEDOR“ д.о.о. Приједор
8.	Концесија за експлоатацију воде на локацији „Тјентиште“, општина Фоча	Тјентиште, Фоча	„F&H GROUP“ д.о.о. Тјентиште, Фоча

9.	Концесија за обављање привредно-спортског риболова и изградњу спортских и објеката туристичке инфраструктуре на подручју општине Пелагићево	Пелагићево	„CARPS BISER-LAKE“ д.о.о. Пелагићево
10.	Концесија за експлоатацију кречњака и креде на лежишту „Спасине-Брђани“ код Угљевика	Угљевик	Мјешовити Холдинг „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ - Матично предузеће а.д. Требиње, Зависно предузеће „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА УГЉЕВИК“ а.д. Угљевик
11.	Концесија за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Требиње 2“, град Требиње	Зубци, Требиње	Мјешовити Холдинг „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ - Матично предузеће а.д. Требиње
12.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске ради обављања сјеменске производње на подручју општине Шамац	Брвник, Црквина, Корница, Обудовац, Тишина, Шамац	Пољопривредна задруга „СМС“ са п.о. Шамац
13.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске ради обављања ратраско-сточарске производње на подручју општине Шамац	Брвник, Доњи Хасићи, Горњи Хасић, Горња Слатина, Крушково Поље, Тишина, Шамац	„ГОЛД-МГ“ д.о.о. Доњи Жабар
14.	Концесија за изградњу и коришћење вјетроелектране „Планик“, општина Билећа	Корита, Мека Груда, Билећа	„B&B SUNCE VJETAR“ д.о.о. Билећа
15.	Концесија за изградњу и коришћење соларне електране „Планик“, општина Билећа	Мека Груда, Прераца, Билећа	„B&B SUNCE VJETAR“ д.о.о. Билећа
16.	Концесија за изградњу и коришћење фотонапонске електране „Соларни парк Билећа“, општина Билећа	Мируше, Билећа	„V&Z ZAŠTITA“ д.о.о. Бања Лука

До краја 2022. године¹², престало је да важи 186 (стотину осамдесет и шест) уговора. Од наведеног броја уговора који су престали да важе, 115 (стотину петнаест) уговора је раскинуто, за 55 (педесет пет) уговора је истекао рок трајања концесије, 3 (три) уговора су престала да важе из других разлога, код 5 (пет) уговора је покренут поступак стечаја или ликвидације, код 5 (пет) уговора је укупно, поништено или оглашено ништавним рјешење о избору најповољнијег понуђача и додјели концесије, док је код 3 (три) уговора о концесији уговор поништен од стране суда.

Слика 3 – Преглед уговора о концесијама који су престали да важе до краја 2022. године, према разлозима за престанак

У 2022. години престало је да важи 6 (шест) уговора о концесији. Према ресорним надлежностима, 5 (пет) уговора је из ресора пољопривреде, док је 1 (један) уговор из ресора трговине и туризма, од чега су 3 (три) уговора раскинута, док је код 3 (три) уговора истекао рок трајања концесије.

У табеларном прегледу су назначени уговори који су престали да важе у 2022. години, као и основ престанка.

¹² Подаци из Регистра уговора о концесијама

Табела 3 – уговори о концесији који су престали да важе у 2022. години

УГОВОРИ О КОНЦЕСИЈИ КОЈИ СУ ПРЕСТАЛИ ДА ВАЖЕ У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	УГОВОР О КОНЦЕСИЈИ	ЛОКАЦИЈА	КОНЦЕСИОНАР	ОСНОВ ПРЕСТАНКА
1.	Коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске ради остваривања права обављања ратарске и сточарске производње коришћењем природног богатства- пољопривредног земљишта за организовану производњу житарица ради производње сточне хране и узгоја стоке на подручју града Градишке	Нова Топола, Градишка	„ФАРМЛАНД“ а.д. Нова Топола	Истек уговора
2.	Концесија за коришћење пољопривредног земљишта у својини Републике Српске ради остваривања права обављања ратарске и сточарске производње коришћењем природног богатства- пољопривредног земљишта за организовано производњу житарица ради производње сточне хране и узгој стоке, град Градишка	Трошељи, Нова Топола, Ровине, Ламинци Дубраве, Градишка	„Д+В АГРОС“ д.о.о. Градишка	Истек уговора
3.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске ради остваривања права обављања расадничке	Мрчевци, Лакташи	„DARKO-KOMERC“ д.о.о. Косјерово, Лакташи	Раскид уговора

	производње коришћењем природног богатства-пољопривредног земљишта за организовану производњу садног материјала воћака и хортикултурних биљака, на подручју општине Лакташи			
4.	Концесија за изградњу и коришћење спортско-рекреативног центра „Змијање" на Змијању, град Бања Лука	Змијање	„РАЈІС СО“ д.о.о. Бања Лука	Раскид уговора
5.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске, ради остваривања права обављања ратарске дјелатности коришћењем природног богатства-пољопривредног земљишта за организовану производњу биљних компоненти за сточну храну, град Градишка	Буквик, Жеравица, Дубраве, Градишка	„МАРБО“ д.о.о Лакташи	Раскид уговора
6.	Концесија на пољопривредном земљишту у својини Републике Српске ради остваривања права обављања биљне и сточарске производње коришћењем природног богатства-пољопривредног земљишта за организовану производњу житарица за сточну храну и узгој стоке, град Градишка	Буквик, Рогољи, Лужани, Церовљани, Елезагићи, Берек, Градишка	„AGROEXPORTKOMPANI“ д.о.о. Нова Топола, Градишка	Истек уговора

3.2. Провјера рада Концесионара

У календарској и извјештајној 2022. години настављено је са континуираним активностима на провјери реализације уговора о концесији. Посебна пажња, као и до сада, била је посвећена отклањању недостатака уочених током претходних провјера, као и евидентирању новонасталих проблема, те изналажењу начина за њихово рјешавање. Провјером реализације концесионих уговора, и овог пута, Комисија се трудила да сагледа цјелокупан рад концесионих предузећа од момента закључења уговора о концесији до момента провјере. Записници, сачињени након провјера рада концесионара, практично представљају континуитет рада провјера реализације додјељених концесија.

У извјештајној години, ова активност Комисије била је отежана из разлога што је провођење активност код концесионара, било отежано због коронавируса (*Covid19*). Такође, једна од отежавајућих околности је и та што је одређени број концесионара вршио промјену основних података, контаката, лица одговорних за заступање, а о којим чињеницама Комисија није била обавјештавана, те је ажурирала податке у Регистру уговора о концесијама након пријема недостајућих података. Комисија је, поступајући у складу са својим надлежностима, упутила Циркуларно писмо свим носиоцима концесионих уговора за доставу извјештаја за 2022. годину, у зависности од предмета концесије, са посебним освртом на пријаву и плаћање концесионе накнаде. Одређени број концесионара доставио је тражене податке, дио њих, према изјавама је, извјештаје достављао ресорним министарствима, док одређен број концесионара није одговорио на захтјеве Комисије.

О обављеним провјерама рада концесионара више ће бити ријечи у дијелу Извјештаја који се односи на анализу стања у појединим областима додјељених концесија.

ПРЕГЛЕД АКТИВНОСТИ КОМИСИЈЕ НА ПРОВЈЕРИ ЦЈЕЛОКУПНОГ РАДА КОНЦЕСИОНАРА У СКЛАДУ СА УГОВОРМ О КОНЦЕСИЈИ

Р/Б	Област	Надлежно министарство	Провера рада Концесионара констатована записнички	Провера рада путем доставе извјештаја од стране концесионара	Провера рада по захтјеву ресорног министарства
1.	Електроенергетика	Министарство енергетике и рударства	6	28	-
2.	Минерални ресурси	Министарство енергетике и рударства	35	72	3
3.	Нафта и гас	Министарство енергетике и рударства	1	1	-
4.	Пољопривредно земљиште и јавно водно добро	Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде	18	42	1
5.	Трговина и туризам	Министарство трговине и туризма	1	3	-
6.	Саобраћај и везе	Министарство саобраћаја и веза	-	3	-
УКУПНО			61	149	4
Укупан број провјера рада концесионара			214		

3.3. Регистар уговора о концесијама

Регистар уговора о концесијама (у даљем тексту: Регистар) је централна и јединствена евиденција података о свим концесијама додијељеним на територији Републике Српске који успоставља и води Комисија¹³ за потребе утврђивања обима коришћења концесија у Републици Српској. Подаци уписани у Регистар су јавни и доступни на интернет страници Комисије¹⁴.

Обавеза уписа уговора о концесији у Регистар одређена је Законом о концесијама¹⁵.

Садржај и начин вођења Регистра прописан је Правилником¹⁶ који, уз сагласност Владе Републике Српске, доноси и води Комисија¹⁷.

¹³ Члан 53. Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

¹⁴ https://koncesije-rs.org/registar_koncesija/

¹⁵ Члан 35. став (1) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

¹⁶ Правилник о садржају и начину вођења регистра уговора о концесијама објављен је у „Службеном гласнику Републике Српске“, број: 65/14;

¹⁷ Члан 35. став (5) и члан 59 став (1) тачка д) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);

Регистар садржи податке о називу концесионара, називу концедента, предмету концесије, висини концесионе накнаде, датуму закључења концесионог уговора, периоду трајања концесије, те све хронолошки наведене промјене које се односе на закључене уговоре о концесијама¹⁸. Концеденту и концесионарима доступан је преглед података из свих појединачних уговора о концесији. Јавни подаци из Регистра доступни су правним и физичким лицима преко интернета или у Комисији. Јавним подацима сматрају се: назив даваоца концесије-концедента, назив, тј. пословно име корисника концесије-концесионара, датум почетка остваривања концесије, датум истека концесије, предмет концесије и локација концесије.

У Регистар се уписују уговори о концесији на основу потпуно и тачно испуњене пријаве за упис, односно пријаве за упис промјене. Обвезник подношења пријаве за упис уговора о концесији и пријаве за упис промјена уговора о концесији у Регистар јесте концедент.

Обрасци за упис уговора о концесији и упис промјена уговора о концесији у Регистар доступни су на интернет страници Комисије.

Нови Регистар је објављен на интернет страници Комисије и стављен у функцију дана 3.5.2022. године¹⁹.

3.4. Активности Комисије из области изградње и коришћења енергетских објеката

¹⁸ Члан 35. ставови (3) и (4) Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21);
¹⁹ <https://koncesije-rs.org/u-funkciji-je-novi-registar-ugovora-o-koncesijama/>

3.4.1. Рјешења Комисије

У току 2022. године Министарство енергетике и рударства упутило је 43 (четрдесет три) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области изградње и коришћења енергетских објеката, а Комисија је донијела и упутила Министарству енергетике и рударства:

- 10 (десет) рјешења о давању сагласности на студије економске оправданости;
- 7 (седам) рјешења о давању сагласности на уступање уговора о концесији и промјену власничке структуре;
- 12 (дванаест) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији;
- 6 (шест) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

У 2022. години, Министарство енергетике и рударства Комисији је доставило 5 (пет) закључених Уговор о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката.

У табелама 4, 5, 6, 7 и 8 дат је преглед достављених уговора, те рјешења и сагласности Комисије у 2022. години из области изградње и коришћења енергетских објеката.

Табела 4 - Преглед закључених уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката у 2022. години

**ЗАКЉУЧЕНИ УГОВОРИ О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И
КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У 2022. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Локација	Датум закључења
1.	„HYDRO VRBAS“ д.о.о. Зворник	Изградња и коришћење МХ „Врбас 2“, на ријеци Врбас, општина Лакташи	Лакташи	28.01.2022.
2.	МХ „ЕРС“ МП а.д. Требиње	Изградња и коришћење соларне фотонапонске електране „Требиње 2“, град Требиње	Зубац, Требиње	15.11.2022.
3.	„B&B SUNCE VJETAR“ д.о.о. Билећа	Изградња и коришћење соларне електране „Планик“, општина Билећа	Билећа	07.12.2022.
4.	„B&B sunce vjetar“ д.о.о. Билећа	Изградња и коришћење вјетро електране „Планик“, општина Билећа	Билећа	07.12.2022.
5.	„V&Z Zaštita“ д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење фотонапонске електране „Соларни парк Билећа“, општина Билећа	Билећа	30.12.2022.

Укупно је закључено 5 (пет) уговор о концесији из области енергетских објеката у 2022. години.

Табела 5 - Преглед рјешења Комисије о давању претходне сагласности на студије економске оправданости из области изградње и коришћења енергетских објеката у 2022. години

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА СТУДИЈЕ
ЕКОНОМСКЕ ОПРАВДАНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА
ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У 2022. ГОДИНИ**

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Студија економске оправданости за инвестирање и изградњу хидроелектране „Билећа“, „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ МП, а.д. „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“ Требиње	Дата претходна сагласност на студију	Билећа	05.05.2022.
2.	Студија економске оправданости са приједлогом измјене концесионог Уговора и новим техничким рјешењем за повећање инсталисане снаге на 2 MW; МХЕ „Крупац“ на ријеци Жељезници, „САС“ д.о.о. Прибој	Дата претходна сагласност на студију	Трново, Источна Илица	07.06.2022.
3.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење соларне електране „Невесиње 1“, општина Невесиње, „ЕТМАХ“ д.о.о. Бања Лука	Дата претходна сагласност на студију	Невесиње	28.07.2022.
4.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење соларне електране „Невесиње 2“, општина Невесиње, „ЕТМАХ“ д.о.о. Бања Лука	Дата претходна сагласност на студију	Невесиње	28.07.2022.
5.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење соларне електране „Невесиње 3“, општина Невесиње, „ЕТМАХ“ д.о.о. Бања Лука	Дата претходна сагласност на студију	Невесиње	28.07.2022.

6.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење соларне електране „Невесиње 4“, општина Невесиње, „ЕТМАХ“ д.о.о. Бања Лука	Дата претходна сагласност на студију	Невесиње	28.07.2022.
7.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење соларне електране „Невесиње 5“, општина Невесиње, „ЕТМАХ“ д.о.о. Бања Лука	Дата претходна сагласност на студију	Невесиње	28.07.2022.
8.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење соларне електране „Невесиње 6“, општина Невесиње, „ЕТМАХ“ д.о.о. Бања Лука	Дата претходна сагласност на студију	Невесиње	28.07.2022.
9.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење соларне електране „Невесиње 7“, општина Невесиње, „ЕТМАХ“ д.о.о. Бања Лука	Дата претходна сагласност на студију	Невесиње	28.07.2022.
10.	Студија економске оправданости за изградњу и коришћење фотонапонске соларне електране „Требиње 2“ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ МП, а.д. Требиње	Дата претходна сагласност на студију	Требиње	28.07.2022.

Укупно је донесено 10 (десет) рјешења о давању сагласности на студију економске оправданости из области изградње и коришћења енергетских објеката.

Табела 6 - Рјешења Комисије о давању претходне сагласности на промјену власничке структуре или уступање Уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРОМЈЕНУ ВЛАСНИЧКЕ СТРУКТУРЕ ИЛИ УСТУПАЊЕ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар/Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„АБН ЕЛЕКТРАНЕ“ д.о.о. Велика Обарска (локација „Градац“ на ушћу мајевичког у главни ободни канал)	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење МХЕ „Градац“ на ушћу мајевичког у главни ободни канал	Бијељина	27.06.2022.
2.	„АБН ЕЛЕКТРАНЕ“ д.о.о. Велика Обарска	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење МХЕ „АТЦ“ на мајевичком ободном каналу	Бијељина	27.06.2022.
	МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП, А.Д. ТРЕБИЊЕ Зависно електродистрибутивно предузеће „ЕЛЕКТРО-БИЈЕЉИНА“ а.д. Бијељина	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење МХЕ „Власеница“ на ријеци Студени Јадар	Власеница	04.07.2022.
3.	МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП, А.Д. ТРЕБИЊЕ Зависно електродистрибутивно предузеће „ЕЛЕКТРО-БИЈЕЉИНА“ а.д. Бијељина	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење МХЕ „Тишча“ на ријеци Тишћа	Власеница	04.07.2022.
4.	„HYDRO POWER GROUP“ д.о.о. Бања Лука	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење хидроенергетског система „Језерница“ на сливу ријеке Језерница, општина Калиновик	Калиновик	14.11.2022.
5.	МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА Републике Српске“, МП, А.Д. ТРЕБИЊЕ	Дата сагласност на уступање Уговора о концесији за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Требиње 2“	Требиње	21.12.2022.

6.	„ЕНЕРГРЕЕН“ д.о.о. Вишеград	Дата сагласност на Заснивање заложног права	Вишеград, Рудо	14.11.2022.
7.	„COMSAR ENERGY HYDRO,, д.о.о. Бања Лука	Дата сагласност на промјену 100 % власничког удјела	Рудо	22.12.2022.

Укупно је донесено 7 (седам) рјешења о давању сагласности на промјену власничке структуре, уступање концесионог уговора и оснивање заложног права из области изградње и коришћења енергетских објеката у 2022. години.

Табела 7 - Рјешења Комисије о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката у 2022. години

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ УГОВОРА О
КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У 2022.
ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“ а.д. Требиње	Изградња и коришћење ХЕ „Билећа“ подручје општин Билећа, инсталисане снаге 33,5 MW и годишње производње 121,6 Gwh	Дата сагласност на приједлог уговора	05.10.2022.
2.	„ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње (за СЕ „Требиње 2“)	Изградња и коришћење соларне фотонапонске електране „Требиње 2“ подручје града Требиња, инсталисане снаге 53,63 MW и годишње производње 85,5 GW	Дата сагласност на приједлог уговора	05.10.2022.
3.	„В&В SUNCE VJETAR “ д.о.о. Билећа	Изградња и коришћење соларне фотонапонске електране „Планик“ општина Билећа, инсталисане снаге 80 MW и годишње производње 106 Gwh	Дата сагласност на приједлог уговора	14.11.2022.

4.	„B&B SUNCE VJETAR " д.о.о. Билећа	Изградња и коришћење вјетроелектране „Планик“ општина Билећа, инсталисане снаге 39,6 MW и годишње производње 93,20 Gwh	Дата сагласност на приједлог уговора	14.11.2022.
5.	" V&Z ZAŠTITA" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење фотонапонске електране „Соларни парк Билећа“ општина Билећа инсталисане снаге 10 MW и годишње производње 16,5 Gwh	Дата сагласност на приједлог уговора	14.11.2022.
6.	"ЕТМАХ" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 1", општина Невесиње, инсталисане снаге 200 MW	Дата сагласност на приједлог уговора	13.12.2022.
7.	"ЕТМАХ" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 2", општина Невесиње, инсталисане снаге 50 MW	Дата сагласност на приједлог уговора	13.12.2022.
8.	"ЕТМАХ" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 3", општина Невесиње, инсталисане снаге 50 MW	Дата сагласност на приједлог уговора	13.12.2022.
9.	"ЕТМАХ" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 4 ", општина Невесиње, инсталисане снаге 50 MW	Дата сагласност на приједлог уговора	13.12.2022.
10.	"ЕТМАХ" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 5", општина Невесиње, инсталисане снаге 50 MW	Дата сагласност на приједлог уговора	13.12.2022.
11.	"ЕТМАХ" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 6", општина Невесиње, инсталисане снаге 50 MW	Дата сагласност на приједлог уговора	13.12.2022.
12.	"ЕТМАХ" д.о.о. Бања Лука	Изградња и коришћење соларне електране „Невесиње 7", општина Невесиње, инсталисане снаге 50 MW	Дата сагласност на приједлог уговора	13.12.2022.

Укупно су донесена 12 (дванаест) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката.

Табела 8 - Рјешења Комисије о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ЕНЕРГЕТСКИХ ОБЈЕКТА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„СЕ ТРЕБИЊЕ 1" д.о.о. Требиње	Изградња и коришћење соларне фотонапонске електране „Требиње 1" на подручју општине Требиње	Сагласност на Приједлог анекса 1. Уговора о концесији	03.02.2022.
2.	"ENERGY FINANCING TEAM SE BILEĆA" д.о.о. Билећа	Изградња и коришћење соларне електране на подручју општине Билећа	Сагласност на Приједлог анекса 1. Уговора о концесији	14.04.2022.
3.	"ВЕ ГРЕБАК" д.о.о. Невесиње	Изградња и коришћење вјетроелектране „Гребак“, општина Невесиње	Сагласност на Приједлог анекса 3. Уговора о концесији	19.04.2022.
4.	"ВЕ ГРЕБАК" д.о.о. Невесиње	Изградња и коришћење вјетроелектране „Гребак“, општина Невесиње	Сагласност на Приједлог анекса 3. Уговора о концесији	28.07.2022.
5.	"САС" д.о.о. Прибој	Изградња и коришћење МХЕ „Крупац" на ријеци Жељезници	Сагласност на Приједлог анекса 3. Уговора о концесији	16.08.2022.
6.	"ВЕ ГРЕБАК" д.о.о. Невесиње	Изградња и коришћење вјетроелектране „Гребак“, општина Невесиње	Сагласност на Приједлог анекса 4. Уговора о концесији	17.10.2022.

Укупно је донесено 6 (шест) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката.

3.4.2. Провјера рада Концесионара

У току 2022. године, Комисија је у складу са својим законским овлашћењима, вршила провјеру реализације уговора о концесији из области енергетике, који се односе на следеће:

- Изградњу и коришћење малих хидроелектрана (инсталисане снаге мање од 10 MW);
- Изградњу и коришћење електрана (инсталисане снаге веће од 10 MW);
- Изградњу и коришћење термоенергетских објеката;
- Изградњу и коришћење вјетроелектрана и
- Изградњу и коришћење соларних електрана.

Имајући у виду да су поједини уговори раскинути, тренутно се реализује 94 (деведесет четири) уговора о концесији из области електроенергетике, са структуром приказаној у табели 9:

Табела 9 - Број активних уговора у области енергетике

ОБЛАСТ	БРОЈ УГОВОРА
<i>Мале хидроелектране</i> ²⁰	72
<i>Хидроелектране</i>	9
<i>Термоелектране</i>	4
<i>Вјетроелектране</i>	3
<i>Соларне електране</i>	6
УКУПНО:	94

3.4.2.1. Мале хидроелектране (МХЕ)

У извјештаној 2022. години, закључен је један уговор о концесији из области изградње и коришћења малих хидроелектрана за МХЕ „Врбас 2“ која је била у надлежности локалне заједнице до момента измјене Закона о концесијама из 2020. године. Процедура за наведени пројекат је проведена у складу са Законом о концесијама, то јест путем преговарачког поступка, док у истом периоду није било раскинутих уговора.

Од укупно 72 (седамдесет два) концесиона уговора који се реализује за изградњу и коришћење малих хидроелектрана, према подацима добијеним од ресорног министарства, до 31.12.2022. године, 38 (тридесет осам) се налазе у комерцијалном раду. Број малих хидроелектрана чија је изградња у току је 8 (осам). Остали концесиони уговори су у застоју због различитих проблема који онемогућавају њихову реализацију, укључујући и неколико МХЕ за које су већ прибављене грађевинске дозволе. Влада је Закључком из октобра 2022. године, задужила Министарство енергетике и рударства да проведе све потребне активности везано за уговоре који се не реализују и предложи раскидање истих тамо гдје концесионари не поштују уговорне обавезе, осим у случајевима гдје су у току судски поступци.

Највећи број концесионих уговора додјељен је 2005. године када је укупно додијељено 103 (стотину три) концесије, али је закључено 69 (шездесет девет) уговора. Исти су закључени у складу са чланом 27.

²⁰ Одређен број концесионих уговора закључен је за двије или више локација МХЕ. Укупан број активних МХЕ објеката је, према информацијама ресорног министарства, 85 (осамдесет пет).

Закон о концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 25/02, 91/06 и 92/09) који је престао да важи ступањем на снагу новог Закона о концесијама („Службени гласник Републике Српске”, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21). Потребно је истаћи да је у периоду протеклом од 2005. године, када је закључен први концесиони уговор за изградњу и коришћење малих хидроелектрана, па до краја 2022. године, раскинуто укупно 67 (шездесет седам) концесионих уговора, од тога 39 (тридесет девет) у последњих 5 (пет) година. Разлози за велики број раскинутих уговора у том периоду су неадекватне студије економске оправданости пројеката, чиме такви уговори нису имали довољно истражене елементе који се тичу рокова изградње концесионих пројеката, неопходног времена за прикупљање потребне документације, неадекватних техничких рјешења, рјешавање имовинско-правних односа на парцелама које су дефинисане концесионим уговором, прибављање разних дозвола, сагласности, одобрења, банкарских гаранција, неажурност администрације, неажурност и немарност инвеститора, недовољан ангажман на заштити животне средине и друго.

Преглед броја раскинутих концесионих уговора за изградњу и коришћење малих хидроелектрана по годинама раскида приказан је у сљедећој табели.

Табела 10 - Преглед раскинутих уговора за изградњу и коришћење малих хидроелектрана по годинама

Година:	2006.	2010.	2012.	2013.	2014.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
Број раскинутих уговора	1	5	5	9	2	6	10	7	18	4	0

Потребно је нагласити да се у Министарству енергетике и рударства води Регистар пројеката, успостављен у складу са Законом о обновљивим изворима енергије („Службени гласник Републике Српске”, број: 16/22), а у Комисији се води Регистар уговора о концесијама у складу са позитивним Законом о концесијама.

У извјештајној години, имајући у виду да је још у 2021. години у Народној скупштини Републике Српске усвојена Декларација о заштити ријека у Републици Српској, број: 02/1-021-158/21 од 17.02.2021. године (у даљем тексту: Декларација), а Декларацијом су Министарство енергетике и рударства, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију и Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде били задужени да изврше анализу свих концесионих уговора из својих области, Влада Републике Српске је донијела закључак и наставила проводити активности према истом.

3.4.2.2. Област средњих и великих хидроелектрана

3.4.2.2.1. ХИДРОЕЛЕКТРАНА (ХЕ) „УЛОГ“

Концесионар „ЕФТ ХЕ УЛОГ“ д.о.о. Калиновик, у 2022. години је наставио реализацију својих уговорних обавеза које су се односиле на пројектне активности и изградњу хидроелектране „УЛОГ“, по динамичком плану, а све у складу са концесионим Уговором. У наставку су неведене кључне пројектне и остале активности у 2022. години:

- Извршен је ископ и облагање опточног тунела, изграђена узводна и низводна предбрана и извршено скретање ријеке у зони градилишта бране и прибранских објеката, извршен ископ и трокетирање лијевог и десног опорца за лучну брану, извршен ископ и примарна облога улазне грађевине у деривациони тунел, ископ приступних штолни (укупно четири) ка главном тунелу у укупној дужини од 550 m, ископ и примарна облога главног деривационог тунела у дужини од 1.880 m (преостала дужина тунелског ископа је 430 m), израђена је пилот бушотина цијелом висином водостанске цијеви, ископано је 32 m од укупно 60 m водостана, извршен ископ и примарна облога хоризонталног дијела подземног тлачног цјевовода у дужини од 224 m, као и рачве испред машинске зграде, ископ за машинску зграду, изграђено је поље бетонских анкер греда, извршен је ископ и примарна облога подземне просторије за дизел агрегате, изграђен је загат и ињекциона завјеса у циљу спречавања продора подземних вода из корита Неретве у темељну јаму машинске зграде, извршен је дио ископа падине изнад машинске зграде у циљу њеног растерећења, изграђен је приступни пут С3-1 који повезује лијеви блок бране са претходно изграђеним приступним путевима, преостали приступни путеви су изграђени у проценту од око 95

%, изграђен је привремени челично-решеткасти мост распона 68 m, носивости 50 t преко ријеке Неретве, као и припадајући приступни путеви, изграђени су кампови за смјештај радника на локацији Љусићи и Недавићи, адаптирана касарна у Калиновику за смјештај управе пројекта и администрације извођача, постављено и пуштено у функцију постројење за дробљење и припрему агрегата за бетон и монтирана и пуштена у рад бетонара капацитета 60 m³/h.

- У току је производња опреме за хидроелектрану „УЛОГ“.
- У 2022. години, у самом концесионом друштву није било статусних промјена изузев што је повећан оснивачки капитал.
- Анексом 4. Уговора продужен је припремни период до 13.12.2023. године.
- Имовинско-правни односи за изградњу свих објеката хидроелектране „УЛОГ“ су ријешени.
- Према извјештају, концесионар је обезбиједио потребне сагласности и дозволе за изградњу хидроелектране.

Закључно са 31.12.2021. године, према дотављеном извјештају у пројекат изградње хидроелектране „УЛОГ“ уложено је 103 милиона КМ средстава Концесионара „ЕФТ ХЕ УЛОГ“ д.о.о. Калиновик.

3.4.2.2.2. ХИДРОЕЛЕКТРАНА (ХЕ) „ДАБАР“

Рјешењем Владе Републике Српске од 19.04.2011. године, додијељена је концесија за изградњу и коришћење хидроелектране „ДАБАР“, по основу самоиницијативне понуде, привредног друштва МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње и МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“ а.д. Требиње.

Након одлуке Надзорног одбора о избору чланова Управе друштва „ХИДРОЕЛЕКТРАНА ДАБАР“ д.о.о. Требиње, услиједиле су активности на организацији привредног друштва (доношење статута, одлука и правилника) неопходних за функционисање друштва.

Привредно друштво „ХИДРОЕЛЕКТРАНА ДАБАР“ д.о.о. Требиње званично је отпочело са радом 01.06.2011. године.

Са концесионим друштвом „ХИДРОЕЛЕКТРАНА ДАБАР“ д.о.о. Требиње, Уговор о концесији је закључен дана 28.07.2011. године. Након закључења Уговора, услиједиле су активности на реализацији истог.

Припремни радови, истражни радови, израда Главног пројекта, изградња приступних путева, водовода за снабдијевање градилишта и градилишног насеља, далековод 20 kV са припадајућим трафостаницама је реализован у потпуности.

У фази реализације припремних радова Концесионар је наилазио на различите проблеме од којих посебно издвајамо: покренут је управни спор од стране Министарства околиша и туризма Федерације Босне и Херцеговине на Рјешење о одобравању Студије утицаја пројекта хидроелектране „ДАБАР“ на животну средину. Спор је окончан у априлу 2016. године.

У току 2022. године спровођене су сљедеће активности:

- Извођење радова на доводном тунелу у улазној грађевини (до сада је извршен ископ доводног тунела у дужини 11.500 метара, уграђена је примарна подграда и уграђена је секундарна оплата на доводном тунелу у дужини око 3.100 метара;
- Отпочело је извођење радова на радном платоу и
- Извршена је експропријација на подручју акумулације „Невесине“.

За преостале објекте су у цјелости ријешени имовинско-правни односи.

У концесиони пројекат је од момента закључења концесионог уговора па до 31.12.2022. године инвестирано око 160 милиона КМ.

3.4.2.2.3. „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“

Концесионо предузеће МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ВРБАСУ“ а.д. Мркоњић Град је основано Одлуком ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ дана 19.08.1992. године. Основна дјелатност предузећа је производња електричне енергије, одржавање хидроенергетских постројења и трговина електричном енергијом.

Производња електричне енергије у склопу концесионог предузећа се обавља у 3 (три) производна објекта: хидроелектрана „Бочац“; мала хидроелектрана „Бочац 2“ и мала хидроелектрана „Кућна Турбина“.

Радна организација за изградњу хидроелектране „Бочац“ почела је са радом 1975. године, а иста је пуштена у комерцијални рад 05.12.1981.године.

- Хидроелектрана „Бочац“:

Укупна инсталисана снага је 110 MWh (2 агрегата по 55 MWh);

Инсталисани проток је $240 \text{ m}^3/\text{h}$, а радна кота је 282 m;

Корисна запремина акумулације језера ове електране је $52.679.715 \text{ m}^3$.

- Мала хидроелектрана „Бочац 2“ (пуштена у рад 2018. године):

Укупна инсталисана снага производног објекта је 9,58 MWh (2 агрегата по 4,79 MWh);

Максимални радни ниво горње воде је 227,80 m.

- Мала хидроелектрана „Кућна Турбина“ (пуштена у рад 2021. године):

Објекат располаже са једним агрегатом максималне снаге 0,56 MWh;

Пројектована годишња производња износи 4.190.000 kWh.

У 2022. години хидроелектрана „Бочац“ је произвела 207.729.358 kWh електричне енергије, мала хидроелектрана „Кућна Турбина“ 4.065.308 kWh, а мала хидроелектрана „Бочац 2“ 32.053.907 kWh. Просјечно остварена производња за све три електране у 2022. години је 96% у односу на план.

Концесионар је на име концесионе накнаде, а према достављеном Извјештају, за све три електране уплатио у буџет Републике Српске износ од 1.253.685 КМ.

3.4.2.2.4. СИСТЕМ ХИДРОЕЛЕКТРАНА ГОРЊА ДРИНА (ХЕ „БУК БИЈЕЛА“, ХЕ „ПАУНЦИ“ и ХЕ „ФОЧА“)

Уговор о концесији закључен је између Владе Републике Српске као Концендента и МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње (потписника у име Конзорцијума МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње и ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ДРИНИ“ а.д. Вишеград), дана 03.06.2016. године.

Наведени Конзорцијум је био у обавези, сходно Одлуци Владе Републике Српске о додјели предметне концесије, као и према одредби концесионог Уговора, да оснује концесионо предузеће за обављање концесионе дјелатности у року од годину дана од закључења Уговора, те је 03.09.2018. године регистровано привредно друштво „ХИДРОЕЛЕКТРАНА БУК БИЈЕЛА“ д.о.о. Фоча као концесионо друштво, чији је укупни капитал износио 1.000.000,00 КМ, од чега је учешће ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ДРИНИ“ а.д. Вишеград 80%, односно 800.000,00 КМ, а учешће МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње 20%, односно 200.000,00 КМ у капиталу Концесионара.

Одлуком Владе Републике Српске од 26.09.2019. године, одобрена је статусна промјена - спајање уз припајање „ХЕ БУК БИЈЕЛА“ д.о.о. Фоча, као Стицаоца, са „ХЕ ФОЧА“ д.о.о. Фоча и „ХЕ ПАУНЦИ“ д.о.о. Фоча као Припоиоца. Уговором о статусној промјени - спајање уз припајање, престало је са постојањем привредно друштво „ХЕ ФОЧА“ д.о.о. Фоча и „ХЕ ПАУНЦИ“ д.о.о. Фоча, док је привредно друштво „ХЕ БУК БИЈЕЛА“ д.о.о. Фоча промијенило назив у „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча.

Анексом 1. Уговора закљученим дана 05.02.2020. године, извршена је и промјена назива концесионара у „ХИДРОЕНЕРГЕТСКИ СИСТЕМ ГОРЊА ДРИНА“ друштво са ограниченом одговорношћу за производњу и продају електричне енергије Фоча (скраћени назив фирме: „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча), дефинисана је обавеза достављања Плана пројектовања и изградње, дефинисани су рокови и износи банкарских гаранција, те је дефинисана висина концесионе накнаде за коришћење електроенергетских објеката током периода коришћења у износу од 0,0055 КМ по произведеном киловат-сату (kWh) електричне енергије на званичном обрачунском мјесту примопредаје електричне енергије.

Рјешењем Комисије од 30.07.2020. године, дата је сагласност на промјену власничке структуре и власничких права тако да ће друштву „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча приступити ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ“ Београд, на начин да ће се извршити докапитализација новчаним улогом од 51% капитала, те да ће се ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ“ Београд признати право гласа од 51% укупних гласачких права.

Приступању ЈП „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА СРБИЈЕ“ Београд у „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча, као новог члана претходила, је израда Студије економске оправданости Пројекта „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“, коју је у априлу 2020. године урадила ревизорска кућа „DELOITTE“.

Документацију која се односи на изградњу „Хидроелектроенергетског система Горња Дрина“ чине:

- Грађевинска дозвола за припремне радове инвеститору „ХЕС ГОРЊА ДРИНА“ д.о.о. Фоча, за изградњу хидроелектране „БУК БИЈЕЛА“ на ријеци Дрини, инсталисане снаге 93,52 MW, на територији општина Фоча, издата од стране Министарства за просторно

уређење, грађевинарство и екологију дана 08.06.2020. године;

- Докази о ријешеним имовинско-правним односима (посједовни лист, земљишно-књижни извадак и копија катастарског плана), издати од стране Републичке управе за имовинско-правне послове, подрчна јединица Фоча;
- Рјешење Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске о сагласности за крчење шуме и трајну промјену намјене шумског земљишта у сврху изградње предметног објекта од 12.02.2020. године;
- Рјешење Одјељења за привреду и друштвене дјелатности општине Фоча за давање пољопривредне сагласности, од 24.02.2020. године;
- Рјешење ЈП „ПУТЕВИ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“ Бања Лука о сагласности за изградњу прикључка на магистрални пут М-1 109, дионица Чемерно - Брод на Дрини 2, од 03.04.2020. године;
- Увјерење којим се потврђује да су већ изграђени објекти неопходни за потребе напајања градилишта, издато од стране ЗП „ЕЛЕКТРОДИСТРИБУЦИЈА“ а.д. Пале.
- Важеће еколошке дозволе за ХЕ „Фоча“ и ХЕ „Паунци“.
- Вриједност досадашњих инвестирања према извјештају концесионара је 24,5 милиона КМ. Тренутно се пред Уставним судом БиХ води спор.

3.4.2.2.5. ХИДРОЕЛЕКТРАНА (ХЕ) „МРСОВО“

Концесионар „COMSAR ENERGY HIDRO“ д.о.о. Бања Лука је, према доступним информацијама, обавио значајне активности на реализацији прве фазе пројекта изградње и коришћења хидроелектране „Мрсово“ на ријеци Лим, општина Рудо, у складу са основним концесионим уговором као и припадајућим анексима.

Преглед активности на концесионом пројекту, а према последњем извјештају Концесионара, су:

- Пројекат за грађевинску дозволу за ХЕ „Мрсово“;
- Пројекат детаљних геолошких истраживања;
- Елаборат о класификацији, категоризацији и прорачуну резерви кречњака на лежишту „Варде“ у близини хидроелектране „Мрсово“;
- Главни пројекат и ревизија Главног пројекта за приступне путеве до хидроелектране „Мрсово“;
- Главни пројекат и ревизија Главног пројекта за приступни пут до каменолома;
- Главни пројекат и ревизија Главног пројекта за мост преко ријеке Лим низводно од бране;
- Главни рударски пројекат за каменолом „Варде“;
- Главни пројекат далековода од хидроцентрале до тачке споја на постојећи 110 kV далековод Вишеград - Рудо;

Закључно са 2022. годином, Концесионар је према достављеним подацима оквирно извршио 95% активности 1. фазе Уговора.

У извјештајном периоду извршена је 100% промјена власничке структуре у концесионом предузећу.

3.4.2.2.6. „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“

Концесиони Уговор имеђу Концендента Владе Републике Српске и Концесионара МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње, ЗП „ХИДРОЕЛЕКТРАНЕ НА ТРЕБИШЊИЦИ“ а.д. Требиње је закључен 30.03.2018. године. При закључењу Уговора Концесионар је извршио обавезу уплате једнократне концесионе накнаде.

У извјештајном периоду, према изјави концесионара, финансиране су следеће активности: изградња резервоара и канала кроз Фатничко поље, изградње моста преко ријеке Требишњице, извођење радова на бетонској облози тунела ФП-АБ, изградња приступног пута са расвјетом, изградња система за наводњавање Мокрог поља и водозавода за Зупце, одржавање и консултантске услуге у оперативној употреби СУБ „Гранчарево“, изградња стазе и санација пута уз корито ријеке Требишњице, реализација одводњавања Билећког поља, израда катастра метеоролошких станица хидросистема Требишњица, реконструкција и сервис косих лифтова на погону хидроелектране „Требиње 1“, израда нових водомјерних профила на ријеци Вријека у Бијељанима и Пађенима, изградња различитих одводних канала и остале активности. Остале уговорне одредбе, према изјави, Концесионар извршава у складу са закљученим Уговором.

3.4.2.3. Термоелектране (ТЕ)

3.4.2.3.1. РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА (РuТЕ) „СТАНАРИ“

„ЕФТ-РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ д.о.о. Станари је чланица ЕФТ Групе, која се бави трговином и инвестицијама у енергетском сектору, посебно у западној, средњој и југоисточној Европи. Кроз трговину, улагања у нове енергетске производне погоне и изградњу нових преносних капацитета, ЕФТ Група предводи развој тржишта електричне енергије у југоисточној Европи.

Предузеће „EFT GROUP RUDNIK LIGNITA STANARI“ д.о.о. Станари је основано 18. марта 2005. године.

Дана 18. јануара 2008. године извршено је спајање са фирмом „ЕФТ-ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ д.о.о. Станари и од тада послује под називом Друштво за производњу електричне енергије и производњу, прераду, транспорт и трговину угљем „ЕФТ-РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ Станари, скраћени назив фирме: „ЕФТ-РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА СТАНАРИ“ д.о.о. Станари.

Од свог оснивања, друштво је са Владом Републике Српске закључило, између осталог и: Уговор о концесији за изградњу и коришћење термоелектране „СТАНАРИ“ (фебруар 2008); Анекс (март 2010. године); Анекс II (јул 2010. године); Анекс III (јуни 2012. године); Анекс IV (октобар 2012. године); Анекс V (октобар 2013. године); Анекс VI (јул 2016. године); Анекс VII (јул 2018. године) и Анекс VIII (јануар 2019. године).

Изградња термоелектране „СТАНАРИ“ започета је децембра 2012. године. Прва синхронизација са електроенергетском мрежом Босне и Херцеговине била је 4. јануара 2016. године, а 8. августа 2016. године објекат је преузет од генералног извођача радова.

Термоелектрана је од новембра 2016. године у пуном комерцијалном раду.

Изградњом термоелектране „Станари“ обезбијеђена је већа производња електричне енергије у Републици Српској и Босни и Херцеговини, повећана стабилност функционисања електроенергетског система и поузданост снабдијевања потрошача електричном енергијом.

Табела 11 - Основни технички и економски показатељи пословања у 2022. години

Основни технички и економски показатељи пословања у 2022. години

Опис	План 2021.	Реализација 2022.	Индекс
1	2	3	3/2 * 100
Производња ел. енергије (MWh)	2.020.000	2.128.201	105,35
Производња откривке (m ³ ч.м.)	12.500.000	14.397.144	115,17
Производња угља (t)	3.350.000	3.616.605	107,95

Термоелектрана „Станари“ је у 2022. години укупно нето произвела 2.128.201 MWh електричне енергије.

Укупно вријеме проведено на мрежи је 7.950,9 часова. Вријеме ван мреже, тачније, укупно вријеме трајања свих застоја је 809,1 час.

Табела 12 - Преглед плаћених накнада по концесионим уговорима по мјесецима за 2022. године
Преглед плаћених накнада по концесионим уговорима по
мјесецима за 2022. године

Мјесец	Концесиона накнада за угаљ	Концесиона накнада за електричну енергију	Концесиона накнада за воду
Јануар	112.146,79	673.365,00	1.759,74
Фебруар	146.977,82	511.869,60	1.603,28
Март	180.079,16	543.486,90	2.373,25
Април	174.482,53	640.269,30	2.144,95
Мај	164.308,50	657.343,50	2.159,16
Јун	177.462,52	630.643,20	2.502,41
Јул	157.163,16	643.592,40	2.659,67
Август	359.670,97	647.964,90	2.326,34
Септембар	348.526,59	108.061,80	1.708,22
Октобар	372.113,99	661.511,40	2.040,81
Новембар	336.230,45	641.414,40	1.866,72
Децембар	298.615,10	663.504,60	2.102,51
УКУПНО (КМ):	2.827.777,58	7.023.027,00	25.247,06

На основу напријед наведених података, преузетих из достављеног извјештаја од стране концесионара, може се констатовати да је концесионар, по свим концесионим уговорима у буџет Републике Српске уплатио укупан износ од 9.876.051,64 КМ, а што је за 32,7% више у односу на претходну годину.

3.4.2.3.2. РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА (РутЕ) „ГАЦКО“

ЗП „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА ГАЦКО“ су у 2018. години ушли у концесиони однос, чиме је настављен комерцијални рад.

Од тада па до краја извјештајног периода електрана је била у континуираном комерцијалном раду. У периоду јануар - децембар 2022. године, електрана је произвела 1.507.668.800 MWh електричне енергије. У извјештајном периоду, електрана је имала осам застоја, од тога шест планираних и два непланирана застоја.

Остварени производни резултат за Концесионара ЗП „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА ГАЦКО“ у 2022. години и уплата концесионе накнаде за проузведену електричну енергију приказани су у сљедећој табели:

Табела 13 - Производња електричне енергије и уплата концесионе накнаде

Производња електричне енергије и уплата концесионе накнаде				
Мјесеци	Накнада за енерг.објекте (рента) (kW)	Обавеза	Плаћено	Плаћени износ
Јануар	137.956.800	455.257,44	25.02.2022.	455.257,44
Фебруар	118.591.200	391.350,96	29.03.2022.	391.350,96
Март	146.290.800	482.759,64	03.05.2022.	482.759,64
Април	139.168.400	459.255,72	24.05.2022.	459.255,72
Мај	137.634.800	454.194,84	28.06.2022.	454.194,84
Јун	76.896.800	253.759,44	29.07.2022.	253.759,44
Јул	23.806.200	78.560,46	31.08.2022.	78.560,46
Август	145.091.400	478.801,62	30.11.2022.	478.801,62
Септембар	143.148.200	472.389,06	30.11.2022.	472.389,06
Октобар	141.978.400	468.528,72	23.12.2022.	468.528,72
Новембар	146.349.600	482.953,68	23.01.2022.	482.953,68
Децембар	150.956.200	498.155,46	-	-
УКУПНО:	1.507.868.800	4.975.967,04		4.477.151,58

На основу напријед наведених података, преузетих из достављеног извјештаја од стране концесионара, може се констатовати да је концесионар, по свим концесионим уговорима у буџет Републике Српске уплатио укупан износ од 4.617.034,00 КМ, а што је за 11% мање у односу на претходну годину.

3.4.2.3.3. РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА (РuТЕ) „УГЉЕВИК“

Концесиони уговор о коришћењу рудника и термоелектране „Угљевик“ је закључен са МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње ЗП „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА УГЉЕВИК“ а.д. Угљевик, као концесионаром и Владом Републике Српске као концедентом у 2018. години, на основи следеће документације:

- Употребне дозволе за термоелектрану „Угљевик“ из 1988. године;
- Еколошке дозволе за постројење одсумпоравања димних гасова у термоелектрани „Угљевик“ из 2016. године;
- Грађевинске дозволе за извођење припремних радова за изградњу постројења одсумпоравања димних гасова у термоелектрани „Угљевик“ из 2016. године;
- Водне сагласности за изградњу система за одсумпоравање димних гасова у термоелектрани „Угљевик“ из 2017. године;
- Електроенергетске сагласности за постројење одсумпоравања димних гасова у термоелектрани „Угљевик“ из 2017. године;
- Сагласности за пројектоване мјере и нормативе заштите од пожара за изградњу постројења одсумпоравања димних гасова из 2017. године;

- Грађевинске дозвола за изградњу система за одсумпоравање димних гасова из 2017. године и
- Еколошке дозвола за термоелектрану „Угљевик“ из 2019. године.

За термоелектрану „Угљевик“ као и остале термоелектране предвиђено је, а према захтјевима Енергетске заједнице, увођење „таксе на произведену електричну енергију из термоелектрана“ због штетног утицаја рада термоелектрана у производњи електричне енергије на животну средину, а које ће се примјењивати од 2026. године.

У сљедећем табеларном прегледу приказана је произведена електрична енергија и уплаћена концесиона накнада у 2022. години.

Табела14 - Приказ произведене електричне енергије и уплата концесионе накнаде

Приказ произведене електричне енергије и уплата концесионе накнаде

Период	Количина произведене електричне енергије (kWh)	Цијена 0,0033 КМ/kWh	Износ (КМ)	Датум плаћања
Јануар	145.762.000	0,0033	481.014,60	24.02.2022.
Фебруар	127.668.000	0,0033	621.304,40	28.04.2022.
Март	155.970.000	0,0033	514.701,00	28.04.2022.
Април	118.238.000	0,0033	390.185,40	02.06.2022.
Мај	147.052.000	0,0033	485.271,60	28.06.2022.
Јун	124.400.000	0,0033	410.520,00	29.07.2022.
Јул	139.544.000	0,0033	460.495,20	14.09.2022.
Август	114.150.000	0,0033	376.695,00	30.09.2022.
Септембар	110.890.000	0,0033	365.937,00	01.12.2022.
Октобар	0	0,0033	0	-
Новембар	132.458.000	0,0033	523.855,20	-
Децембар	133.326.000	0,0033	467.627,16	-
УКУПНО:	1.449.458.000	0,0033	4.783.211,40	-

У 2022. години уплаћено је по основу концесионе накнаде 3.999.825,96 КМ, а што је за 9% мање у односу на претходну годину. ТЕ „УГЉЕВИК“ према достављеним подацима у извјештају, није измирио цјелокупан износ концесионе нанаде до 31.12.2022. године, односно остало је још 20% за измирење што се планира урадити почетком 2023. године. Поред наведеног, треба истаћи да је концесионар у извјештајној 2022. години имао застоје у раду што је утицало на смањену количину произведене електричне енергије, као и висину обрачунате и уплаћене концесионе накнаде.

3.4.2.4. Вјетроелектране (ВЕ)

3.4.2.4.1. ВЈЕТРОЕЛЕКТРАНА (ВЕ) „ХРГУД“

Уговор о концесији за изградњу и коришћење вјетроелектране „Хргуд“, општина Берковићи је закључен са МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње као Концесионаром и Владом Републике Српске као Концендентом дана 28.09.2015. године.

Локалитет будуће вјетроелектране се налази у јужном дијелу Републике Српске, 50 (педесет) километара сјеверозападно од Требиња. На предметној локацији „Хргуд“ проведена су једногодишња испитивања потенцијала вјетра, на чијој је основи израђена Студија изводљивости са техничком и економском Студијом оправданости.

По Студији, инсталисана снага вјетроелектране била би 48 MW, планирана годишња производња електране око 126 GWh, а вриједност инвестиције 64,285 милиона ЕУР, тј. 125.730.532,00 КМ, од чега 60 милиона ЕУР средстава од „KFW“ банке, а остатак од 4,285 милиона ЕУР властитих средстава ЕРС-а.

Финансирање теренских испитивања и израде наведене Студије је обезбјеђено грантом у износу 200.000,00 ЕУР од стране Њемачке „KFW“ банке.

Са наведеном банком су, према извјештају Концесионара, настављени преговори око Споразума о кредиту и пројекту, а Народна Скупштина Републике Српске је 2016. године донијела Одлуку о кредитном задужењу код Њемачке „KFW“ банке као кредитора и Министарства финансија и трезора БиХ, Министарства финансија Републике Српске и МХ

„ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, као зајмопримаца. Споразум је потписан 2017. године, а након тога је услиједила:

- Ратификација Споразума од стране Парламентарне скупштине БиХ 2018. године;
- Супсидијарни споразум између БиХ – Министарства финансија и трезора БиХ и Републике Српске – Министарства финансија Републике Српске, такође закључен 2018. године;
- Усаглашавање и потписивање Посебног споразума између МХ „Електропривреде Републике Српске, МП а.д. Требиње и „KFW“ банке, 2020. године;
- Потписивање Уговора о преносу кредитних средстава између Владе Републике Српске, тј. њеног ресорног Министарства финансија и МХ „Електропривреда Републике Српске“ МП, а.д. Требиње 2020. године.

Због наведеног начина финансирања „ЕРС“ се обавезао да се имплементација пројекта, те активности око набавке и избора понуђача као и консултантског друштва врши по правилима „KFW“ банке. Уговор са Имплементационим консултантом потписан је 2021. године те у истој години је спроведена дубинска финансијска анализа (*Financial Due Diligence – FDD*) која је позитивно одобрена од стране „KFW“ банке.

У истој, 2021. години добијена је сагласност од стране Министарства финансија Нјемачке на продужење оперативности Споразума о кредиту.

Израђена „ESIA“ Студија (Студија процјене утицаја на животну средину) је 2021. године достављена „KFW“ банци сукцесивно, ажурирана у складу са консултантом „ESIA“, а коначан одговор на наведено, од стране „KFW“ банке се очекује у првој половини 2022. године.

Завршетак изградње вјетроелектране „Хргуд“, по свој наведеној документацији и по изјави представника „ЕРС-а“ очекује се крајем 2023. године, а пуштање у пробни рад почетком 2024. године.

3.4.2.4.2. ВЈЕТРОЕЛЕКТРАНА (ВЕ) „ГРЕБАК“

Уговор о концесији за изградњу и коришћење вјетроелектране „Гребак“, општина Невесиње, закључен је дана 14.04.2019. године.

Анекс 1. Уговора закључен је 27.11.2020. године, а Анекс 2. Уговора 14.11.2021. године, Анекс 3. Уговора 13.09.2022. године, те је дата сагласност на Анекс 4. А који је до краја извјештајног периода био у завршној фази закључења.

У 2022. години, према извјештају, Концесионар је завршио/прибавио:

- Измјену Локацијских услова од 12.04.2021. године;
- Услове за прикључак на преносну мрежу Електропреноса БиХ од 30.11.2021. године;
- Припрему за покретање процеса експропријације (Елаборат о експропријацији; План парцелације; Урбанистичко-техничке услове и ажуриран је геодетски снимак). Закљученим Уговором са Правобранилаштом од 22.10.2021. године покренут је поступак експропријације који је завршен;
- Идејни пројекат вјетроелектране „Гребак“;
- Идејни пројекат прикључка на мрежу је завршен;
- Елаборат техничког рјешења прикључка вјетроелектране „Гребак“ на мрежу;

- Рад на главном пројекту приступних и интерних саобраћајница и монтажних платоа је завршен;
- Пројектовање темеља вјетротурбина заједно са ревизијом је завршено;
- Пројекат рјешења Трафо станице Гребак 33/110 је завршен;
- Ревизија пројекта је завршена;
- Прикупљена документација за достављање Захтјева за издавање грађевинске дозволе;
- Покренут је поступак уговарања вјетротурбина СГ 6.6 MW – 155m са друштвом „SIMENS GAMESA“;
- Покренута је процедура за одобравање кредитног аранжмана са банкама;
- Обављена су истраживања и израђен је Геотехнички елаборат за позиције темеља турбина (ревидован);
- Обављена су истраживања и израђен је Геотехнички елаборат за позиције путева (ревидован) и
- Изграђене су двије дионице приступног пута у дужини од 1.800 m и приступног платоа око 7.000 m².

Накнада за уступљено право (једнократна концесиона накнада) плаћена по закључењу Уговора и по закључењу Анекса 2. Уговора о концесији.

3.4.2.5. СОЛАРНЕ ЕЛЕКТРАНЕ (СЕ)

3.4.2.5.1. СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА (СЕ) „БИЛЕЋА“

Уговор за изградњу и коришћење соларне електране са фотонапонским ћелијама на подручју општине Билећа су закључили, дана 13.07.2020. године „EFT International Investment Holding Limited“ London као Концесионар и Влада Републике Српске као Концендент.

Инсталисана снага планиране соларне електране износи 60 MW, а планирана годишња производња 84 GWh, по техничкој документацији.

У складу са позитивним Законом о концесији, те прописима у Републици Српској, Концендент је основао концесионо предузеће под називом „ENERGY FINANCING TEAM SE BILEĆA“ д.о.о. Билећа.

Након закључивања предметног уговора, према извјештају достављеном Комисији, услиједиле су сљедеће активности:

- Припремљена је сва просторно-планска и пројектна документација за потребе изградње соларне електране, а цијели процес је завршен у септембру 2022. године;
- Искодована је грађевинска дозвола за изградњу прикључног далековода за соларну електрану;
- У току су финалне активности на рјешавању имовинско-правних односа (98% ријешено);
- Концесионар је прибавио све потребне дозволе и сагласности;
- У децембру 2022. године потписан је споразум о управљању високонапонским постројењима;
- У децембру 2022. године званично је почела фаза изградње соларне електране;
- Завршени су радови на чишћењу терена и уклањању вегетације у зони концесионог поља;
- Завршени су детаљни геолошки истражни радови за потребе пројектовања и изградње соларне електране, поштујући Закон о геолошким истраживањима Републике Српске;
- Урађена је Студија ризика од поплава за локалитет будуће соларне електране, као и одговарајућа истраживања у сврху одређивања степена корозивности земљишта;
- Урађени су докази и план управљања отпадом, неопходни за добијање еколошке дозволе;
- Искодована је грађевинска дозвола за изградњу прикључног далековода у децембру 2022;
- Динамика инвестирања је у складу са дефинисаним условима у Студији оправданости.

3.4.2.5.2. СОЛАРНА ЕЛЕКТРАНА (СЕ) „ТРЕБИЊЕ 1“

Уговор о концесији за изградњу и коришћење соларне фотонапонске електране „Требиње 1“ закључен је дана 14.10.2020. године између Концендента Владе Републике Српске и Концесионара МХ „ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, МП а.д. Требиње.

Концесионар је на основу мишљења Правобранилаштва извршио упис забиљежбе концесионог Уговора у земљишне књиге.

У складу са позитивним Законом о концесијама основано је концесионо предузеће „СЕ ТРЕБИЊЕ 1“ д.о.о. Требиње, а што је потврђено на Сједници Владе Републике Српске дана 20.05.2021. године, и исто је уписано у судски регистар.

Дана 12.08.2021. године одјељење за туризам, пољопривреду и предузетништво града Требиња донијело је Одлуку којом је извршена трајна пренамјена земљишта у грађевинско земљиште.

Прибављена је Грађевинска дозвола за извођење припремних радова за изградњу соларне електране, Рјешењем Министарства за просторно уређење, грађевинство и екологију Републике Српске, од 04.10.2021. године.

Прибављени су Локацијски услови за изградњу соларне електране, Рјешењем Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, од 09.12.2020. године.

Услови за прикључење Соларне електране, „Требиње 1“ на преносну мрежу број: 38-1/21 издати су дана 14.09.2021. године од стране привредног друштва „ЕЛЕКТРОПРЕНОС – ЕЛЕКТРОПРИЈЕНОС БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ“ а.д. Бања Лука, а на основу урађеног Елабората техничког рјешења прикључка соларне електране, из јуна 2021. године.

Концесиони уговор је пренесен на привредно друштво „СЕ ТРЕБИЊЕ 1“ д.о.о. Требиње.

3.4.3. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (МХЕ и ХЕ) инсталисане снаге веће од 250 kW

У Прилогу број 1. Извјештаја, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (МХЕ и ХЕ) инсталисане снаге веће од 250 kW у 2022. години.

3.4.4. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (термоелектране, вјетроелектране и соларне електране)

У Прилогу број 2. Извјештаја, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (ТЕ; ВЕ и СЕ) у 2022. години

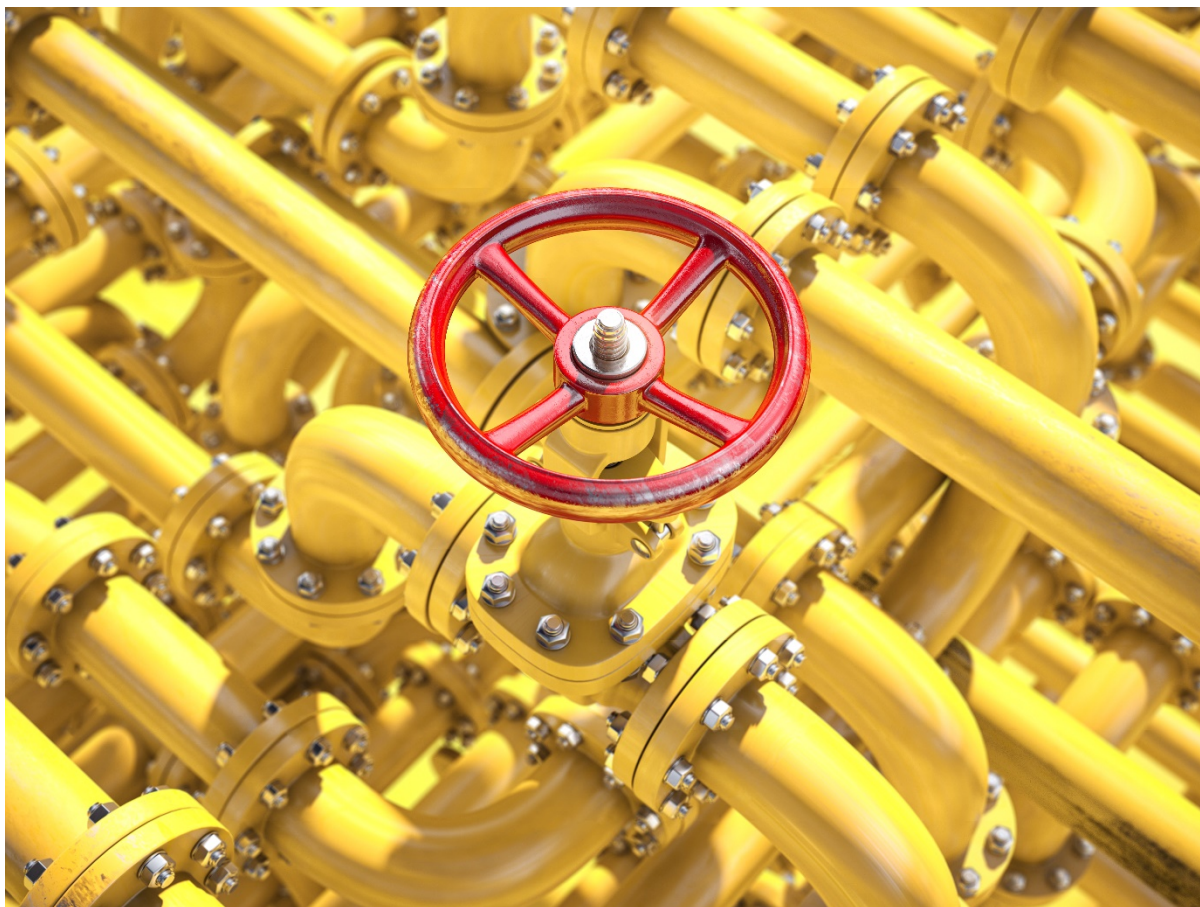
3.4.5. Закључци

1. Концендент (Влада Републике Српске, Министарство енергетике и рударства) и Комисија, у складу са важећим законским и подзаконским актима, треба да обрати посебну пажњу на поштовање процедура и услова при промјени власничке структуре у концесионом предузећу, тачније, при преносу уговора о концесији са старог на новог концесионара (стицаоца), како би се на ефикасан начин омогућио пренос концесионог уговора, у складу са важећим Законом о концесијама. Комисија је става да је неопходно преиспитивање свих уговора о изградњи и коришћењу малих хидроелектрана, како би се у сарадњи са ресорно надлежним министарством, а на основу доступних података и налаза са терена, утврдило који су то уговори у којима, из неоправданих разлога, није дошло до реализације битних одредаба, а како би се ставили у приоритет за раскидање.
2. Комисија је става да је Информација о проведеним активностима у вези са Декларацијом о заштити ријека у Републици Српској и Закључак који је донијела Влада Републике Српске јако користан, а како би се финализовале активности око провјере и стања реализације до сада закључених концесионих уговора из ове области.
3. Иако је Државна регулаторна комисија за електричну енергију донијела Одлуку о укудању квота и максимално могуће снаге прихвата из неуправљивих извора електричне енергије, соларних и вјетроелектрана, те се на ентитетском нивоу закључују концесиони уговори из ових области, потребно је водити рачуна о прихвату

енергије на мрежу која се буде произвела у овим електранама, начинима њеног складиштења и дистрибуирања крајњим потрошачима, али и о могућностима за проширење постојећих мрежних капацитета.

4. У циљу превазилажења административних баријера приликом исходавања одређених дозвола, сагласности и мишљења, Комисија је става да је потребан ажурнији рад свих надлежних институција у овом процесу. Ово првенствено како би се скратило вријеме потребно за провођење динамике изградње објеката дефинисаних студијом оправданости додјеле сваке концесије. Такође, потребно је и преданије и ажурније залагање инвеститора, односно концесионара, посебно када је у питању одређена документација неопходна да би орган провео поступак по захтјеву концесионара, те стриктно поштивање рокова дефинисаних уговором о концесији и правовремено предузимање корака који се односе на продужење односно анексирање.
5. Извјештајна 2022. година, је била изузетно неповољна што се тиче хидрологије. Велики број сушних дана у току прошле године, онемогућио је да хидроелектране остваре планиран обим производње електричне енергије у складу са динамиком предвиђеном студијама оправданости, или евентуално остваре прозводњу већу од дефинисане плановима, те самим тим остваре и одређене вишкове које би могли искористити на тржишту електричне енергије у вријеме високих цијена и нестабилности на енергетском тржишту.
6. Привреда, али и становништво наше земље требало би по узору на европске земље, а посебно у вријеме већих нестабилности на енергетском тржишту, размишљати у погледу обезбјеђења штедње. Таква политика дефинисана је на европском, али и свјетском нивоу и узрокована је дешавањима на тржиштима енергије.
7. Да би сачували стабилност система, потребно је улагати и у погонску спремност наших термоелектрана, јер је видљиво да је 70% потреба наше земље за електричном енергијом обезбијеђено из тих извора. Енергетска заједница налаже потпуни престанак са употребом електрана на фосилна горива до 2050. године, те најављује увођење пореза за емисију CO₂, а што ће све заједно имати негативан ефекат на цијене електричне енергије уколико се ове намјере реализују.
8. Комисија сматра да на подручју гасификације треба и даље радити, посебно на развоју гасне мреже, те да за то сада постоје оправдани разлози и истакнути интереси. Исто тако, и источни дио Републике Српске може бити дио процеса гасификације за потребе индустрије, посебно у дрвопрерађивачком сектору, али и другим секторима индустрије гдје није планирана магистрална траса гасовода.
9. Енергетска слика Републике Српске почела се битно мијењати и знатно је другачија него што је то била прије пет или десет година. У прилог томе иде и уређење законске регулативе у Републици Српској из области обновљивих извора енергије, електричне енергије, гаса, те доношење Стратегије развоја сектора енергетике у Републици Српској до 2035. године, а који документи ће у многоме уредити област електричне енергије у Републици Српској, али и олакшати имплементацију и рализацију енергетских пројеката у пракси.

3.5. Активности Комисије из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода

Поред важећег Закона о концесијама којим је, као предмет концесије, регулисана изградња или реконструкција и коришћење нафтовода, гасовода и објеката за складиштење, транспорт и дистрибуцију нафте и гаса, дошло је до израде Закона о гасу („Службени гласник Републике Српске“, број: 22/18 и 15/21), који је прописао да се изградња нових објеката за обављање дјелатности у сектору природног гаса гради у складу са прописима о изградњи објеката у Републици Српској, а право на њихову изградњу стиче се у складу са Законом о концесијама Републике Српске.

Из области нафте и гаса Република Српска има два закључена концесиона уговора. Један са привредним друштвом „БИЈЕЉИНА ГАС“ д.о.о. Бијељина, а други са привредним друштвом „ГАЗСЕРВИС РС“ д.о.о. Бања Лука.

Када су у питању стратешки документи у Републици Српској из ове области, Народна скупштина је 2018. године усвојила Стратегију развоја енергетике Републике Српске до 2035. године (У даљем тексту: Стратегија енергетике). Стратегијом енергетике дефинисани су правци развоја сектора енергетике и сигурност снабдијевања енергијом до 2035. године у различитим сценаријима, а у складу са важећим прописима, европским законодавством и обавезама из Уговора о успостави Енергетске заједнице. У оквиру стратегије дефинисани су стратешки циљеви и мјере за сектор гаса и нафте у Републици Српској.

3.5.1. Рјешења Комисије

У току 2022. године, Министарство енергетике и рударства је упутило 2 (два) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода, а Комисија је донијела и упутила Министарству енергетике и рударства:

- 2 (два) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

У табели 15 дат је преглед достављених Рјешења Комисије у 2022. години из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода.

Табела 15 – Рјешења Комисије за концесије о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ ЗА КОНЦЕСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ И КОРИШЋЕЊА ГАСОВОДА И НАФТОВОДА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„БИЈЕЉИНА ГАС“ д.о.о. Бијељина	Пројектовање, изградња, коришћење и одржавање дистрибутивног гасног система са прикључком на гасовод код Горњег Шепка, у циљу снабдијевања града Бијељине природним гасом - продужење припремног периода	Сагласност на приједлог Анекса 6. Уговора о концесији	21.04.2022. СТАВЉЕНО НА СНАГУ
2.	„БИЈЕЉИНА ГАС“ д.о.о. Бијељина	Пројектовање, изградња, коришћење и одржавање дистрибутивног гасног система са прикључком на гасовод код Горњег Шепка, у циљу снабдијевања града Бијељине природним гасом - продужење припремног периода	Сагласност на приједлог Анекса 6. уговора о концесији	04.11.2022.

Укупно су донесена 2 (два) рјешење о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње и коришћења гасовода и нафтовода у 2022.

3.5.2. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области гаса

У Прилогу број 3. Извјештаја о раду комисије за концесије за 2022. годину, дат је табеларни преглед активности из области реализацији уговора о концесији из области гаса у 2022. години.

3.6. Активности Комисије из области минералних ресурса

3.6.1. Рјешења Комисије

У току 2022. године, Министарство енергетике и рударства упутило је 54 (педесет четири) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области минералних ресурса, а Комисија је донијела и упутила Министарству енергетике и рударства:

- 3 (три) рјешења о давању сагласности на студије економске оправданости;
- 3 (три) рјешења о давању сагласности на документације за јавно надметање;
- 5 (пет) рјешење о давању сагласности на уступање уговора о концесији и промјени власничке структуре концесионара;
- 5 (пет) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији;
- 9 (девет) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

У 2022. години Министарство енергетике и рударства доставило је 4 (четири) закључена уговора о концесији из области минералних ресурса.

У табелама 16, 17, 18, 19, 20 и 21 дат је преглед закључених уговора, рјешења и сагласности Комисије у 2022. години из области минералних ресурса.

Табела 16 - Преглед закључених уговора о концесији из области минералних ресурса у 2022. години

**ПРЕГЛЕД ЗАКЉУЧЕНИХ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ
МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2022. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Локација	Датум закључења уговора
1.	„НИСКОГРАДЊА“ д.о.о. Лакташи	Експлоатација техничког грађевинског камена – дијабаза, на лежишту „Друговићи“, код Лакташа	Друговићи, Лакташи	24.02.2022.
2.	„ARCELORMITTAL“ д.о.о. Приједор	Експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Дреновача“ код Приједора	Камичани, Приједор	17.05.2022.
3.	„ARCELORMITTAL“ д.о.о. Приједор	Експлоатација жељезне руде на површинском копу „Цигануша-Шкорац“ у Љубији, општина Оштра Лука	Стара Ријека- Љубија, Оштра Лука	17.05.2022.
4.	Мх „ЕРС“ МП а.д. Требиње ЗП „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА УГЉЕВИК“ а.д. Угљевик	Експлоатација кречњака и креде на лежишту „Спасине-Брђани“, код Угљевика	Угљевик	21.09.2022.

Укупно су закључена 4(четири) уговора о концесији из области минералних ресурса.

Табела 17 - Рјешења Комисије о давању сагласности на студије економске оправданости из области минералних ресурса у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА СТУДИЈЕ ЕКОНОМСКЕ ОПРАВДАНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Студија економске оправданости за додјелу концесије за експлоатацију руде на површинском копу „Цигануша-Шкорац“, локалитет Љубија, Концесионара „ЈЕДИНСТВО“ д.о.о. Градишка	Дата претходна сагласност на студију	Трново	18.05.2022.
2.	Студија економске оправданости за експлоатацију руде на површинском копу „Цигануша-Шкорац“, локалитет Љубија, Концесионара „ARCELORMITTAL PRIJEDOR“ д.о.о. Приједор	Дата претходна сагласност на студију	Љубија, Приједор	25.01.2022.
3.	Студија економске оправданости за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака на лежишту „Дреновача“, код Приједора концесионара „ARCELORMITTAL PRIJEDOR“ д.о.о. Приједор	Дата претходна сагласност на студију	Приједор	25.01.2022.

Укупно су донесена 3 (три) рјешења о давању сагласности на студије економске оправданости из области минералних ресурса.

Табела 18 - Рјешења Комисије о давању сагласности на документације за јавно надметање из области минералних ресурса у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ДОКУМЕНТАЦИЈЕ ЗА ЈАВНО НАДМЕТАЊЕ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена- серпентинисаног перидотита, покренута на иницијативу привредног друштва Рудници жељезне руде „ЉУБИЈА“ а.д. Приједор	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Приједор	28.07.2022.
2.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију кварцитних минералних сировина покренута на иницијативу привредног друштва „КРИСТАЛ“ д.о.о. Бијељина	Дата сагласност на документацију за Јавно надметање	Зворник	25.08.2022.
3.	Сагласност на документацију за јавно надметање за додјелу концесије за експлоатацију техничког грађевинског камена – кречњака, покренута на иницијативу привредног друштва „Н&STONE“ д.о.о. Невесиње	Дата сагласност на документацију за јавно надметање	Невесиње	17.10.2022.

Укупно су донесена 3 (три) рјешења о давању сагласности на документацију за јавно надметање из области минералних ресурса.

Табела 19 - Рјешења Комисије о давању сагласности на промјену власничке структуре или уступање уговора о концесији из области минералних ресурса у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРОМЈЕНУ ВЛАСНИЧКЕ СТРУКТУРЕ ИЛИ ПРЕНОС УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар/Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„РКГ-РУДНИК КАМЕНА“ д.о.о. Горња Грапска, Добој	Дата сагласност на промјену 100% власничке структуре	Добој	21.12.2022.
2.	„БОКСИТ“ д.о.о. ГАЦКО	Дата сагласност на промјену 100% власничке структуре	Берковићи, Љубиње, Невесиње и Требиње	05.05.2022.
3.	„ТОВАРИЈА“ д.о.о. Берковићи	Дата сагласност на промјену 100% власничке структуре	Берковићи	21.03.2022.
4.	„МЕРМЕР-КОП“ Д.О.О. Челинац	Дата сагласност на промјену 100% власничке структуре	Бања Лука	14.03.2022.
5.	„БУК ПРОМЕТ“ д.о.о. Бијељина	Дата сагласност на уступање уговора о концесији за коришћење техничког грађевинског камена-кречњака на стицаоца „GALAX“ д.о.о. Доњи Жабар	Осмаци	21.03.2022.

Укупно је донесено 4 (четири) рјешења о давању сагласности на промјену власничке структуре, те 1 (једно) рјешење о уступању уговора о концесији.

Табела 20 - Рјешења Комисије о давању сагласности на приједлоге уговора о концесији из области минералних ресурса у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГЕ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„НИСКРОГРАДЊА“ д.о.о. Лакташи Експлоатација техничког грађевинског камена дијабаза на лежишту „Друговићи“ код Лакташа	Дата сагласност на приједлог уговора	Лакташи	21.01.2022.
2.	„ARCELORMITTAL PRIJEDOR“ д.о.о. Приједор Експлоатација жељезне руде на површинском копу „Цигануша- Шкорац“ локалитет Љубија	Дата сагласност на приједлог уговора	Љубија, Оштра Лука	30.03.2022.
3.	„ARCELORMITTAL PRIJEDOR“ д.о.о. Приједор Експлоатација техничког грађевинског камена „Дреновача“ код Приједора	Дата сагласност на приједлог уговора	Приједор	21.04.2022.
4.	„ЕЛЕКТРОПРИВРЕДА РС“ МП а.д. Требиње ЗП „РУДНИК И ТЕРМОЕЛЕКТРАНА УГЉЕВИК“ Експлоатација кречњака и креде на лежишту „Спасине-Брђани“ код Угљевика	Дата сагласност на приједлог уговора	Угљевик	18.05.2022.
5.	„НИСКОГРАДЊА МАРЈАНОВИЋ“ Д.О.О. Приједор - Експлоатација техничког грађевинског камена - серпентинисаног перидотита на лежишту "Мамићи" код Приједора	дата сагласност на приједлог уговора	Приједор	06.12.2022.

Укупно је донесено 5 (пет) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области минералних ресурса.

Табела 21 - Рјешења Комисије о давању сагласности на приједлоге анекса уговора о концесији из области минералних ресурса у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГЕ АНЕКСА УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ МИНЕРАЛНИХ РЕСУРСА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„РКГ-РУДНИК КАМЕНА“ д.о.о. Горња Грапска	Експлоатација техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту „Горња Грапска“ код Добоја	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	15.02.2022.
2.	„КРЕМНИЦЕ“ д.о.о. Берковићи	Експлоатација техничког грађевинског камена-кречњака на лежишту „Рудине“ код Берковића	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	03.03.2022.
3.	„БАБИЋ-ПРЕВОЗ“ д.о.о. Козарска Дубица	Експлоатација техничког грађевинског камена - серпентинита на лежишту „Бабића камен“, код Приједора	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	07.04.2022.
4.	„АПИС“ д.о.о. Требиње	Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Лучин До“, код Требиња	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	22.07.2022.
5.	„МЈ-ЗЕМЉОКОП ИНЖИЊЕРИНГ“ д.о.о. И.Сарајево	Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака- креде на лежишту „Крупачке стијене-Караула“, код Трнова	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	25.08.2022.
6.	„ЈЕДИНСТВО“ д.о.о. Градишка	Експлоатација техничког грађевинског камена - дијабаза на лежишту „Трнова-Трнова југ“, Подградци код Градишке	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	21.09.2022.
7.	„НИСКОГРАДЊА МАРЈАНОВИЋ“ д.о.о. Приједор	Експлоатација техничког грађевинског камена – кречњака - креде на лежишту „Дреновача - запад“, код Приједора	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	21.09.2022.
8.	„ЈАПРА“ а.д. Нови Град	Експлоатација техничког грађевинског камена - кречњака на лежишту „Камичани“, код Приједора	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	13.12.2022.

9.	„DVOR STONE“ д.о.о. Невесиње	Истраживање и експлоатација архитектонског грађевинског камена - кречњака на лежиштима „Доња Бијења“ код Невесња	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора о концесији	13.12.2022.
----	---------------------------------	--	--	-------------

Укупно је донесено 9 (деват) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области минералних ресурса.

3.6.2. Преглед закључених уговора у области минералних ресурса

Закључно са 31.12.2022. године, укупан број важећих уговора у области минералних ресурса износи 139 (стотину тридесет девет). У ову извјештајну област уврштено је и 20 (двадесет) уговора закључених за коришћења вода за пиће.

Концесиони уговори су закључени са 121 (стотину двадесет једним) правним лицем, од којих су нека закључила два или више уговора. Посматрано по годинама, важећи уговори су закључени сљедећим редосљедом: у 2000. години - ниједан, у 2001. години -1 (један), у 2002. години - ниједан, у 2003. години - 1 (један), у 2004. години - 2 (два), у 2005. години - 6 (шест), у 2006. години - 15 (петнаест), у 2007. години - 8 (осам), у 2008. години - 5 (пет), у 2009. години - 5 (пет), у 2010. години - 9 (девет), у 2011. години - 2 (два), у 2012. години - 5 (пет), у 2013. години - 3 (три), у 2014. години - 5 (пет), у 2015. години - 11 (једанаест), у 2016. години - 10 (десет), у 2017. години - 9 (девет), 2018. години - 11 (једанаест), у 2019. години - 7(седам) уговора, у 2020. години - 10 (десет), у 2021. години - 8 (осам) и у 2022. години - 6 (шест) уговора, што је приказано у наредној табели:

Табела 22 - Преглед закључених уговора из области минералних ресурса по годинама

Преглед закључених уговора из области минералних ресурса по годинама											
2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
0	1	0	1	2	6	15	8	5	5	9	2
2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	
5	3	5	11	10	9	11	7	10	8	6	

Према врстама минералне сировине важеће уговоре можемо подјелити на сљедећи начин:

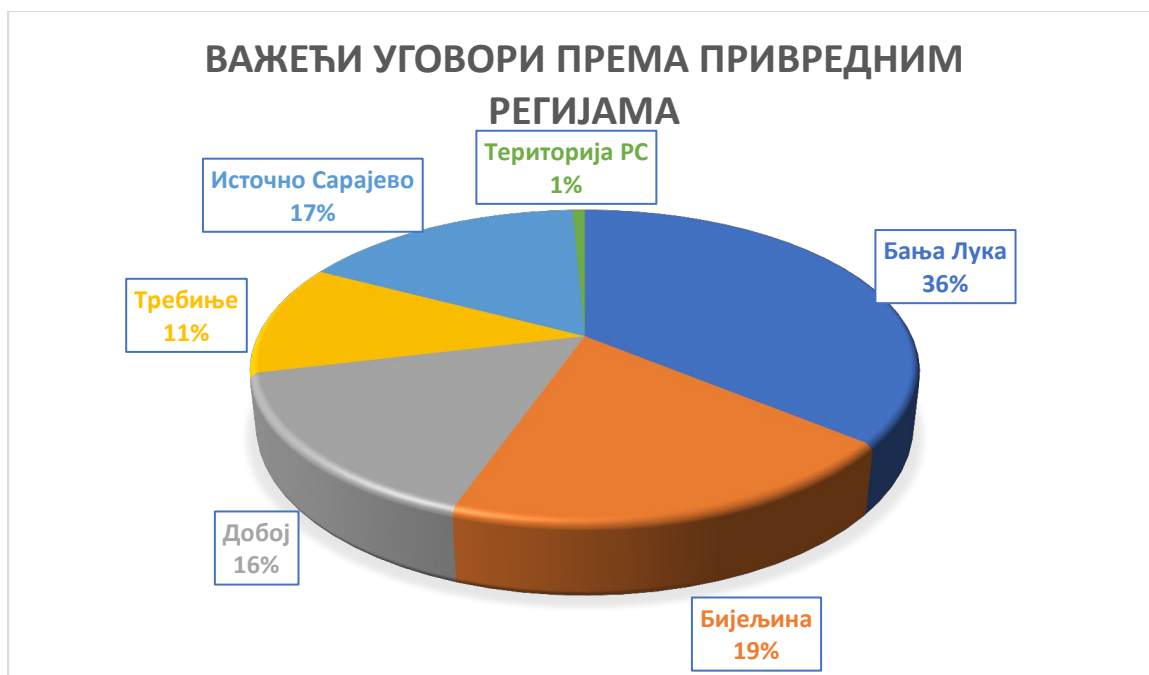
- Кречњак, доломит и рожнац - истраживање и/или експлоатација техничког грађевинског камена - 58 (педесет осам) уговора;
- Геотермалне, термоминералне и минералне воде - истраживање и/или експлоатација - 5 (пет) уговора;
- Питке воде - истраживање и/или експлоатација - 20 (двадесет) уговора;
- Магматске и метаморфне стијене (дијабаз, метадијабаз, перидотит, серпентинит, мермер, серпентинисани перидотит) - истраживање и/или експлоатација техничког грађевинског камена - 13 (тринаест) уговора;
- Угаљ - истраживање и/или експлоатација - 9 (девет) уговора;

- Глине - истраживање и/или експлоатација - 4 (четири) уговора;
- Кречњак - истраживање и/или експлоатација архитектонског-грађевинског камена - 4 (четири) уговора;
- Андезит - експлоатација архитектонског -грађевинског камена - 1 (један) уговор;
- Шљунак и пијесак - истраживање и/или експлоатација - 4 (четири) уговора;
- Боксит – експлоатација - 5 (пет) уговора;
- Олово и цинк - истраживање, експлоатација и прерада - 2 (два) уговора;
- CO₂ гас – експлоатација - 2 (два) уговора;
- Креда, гипс – експлоатација - 4 (четири) уговора;
- Кварцни пијесак, пјешчар и шљунак - истраживање и експлоатација - 4 (четири) уговора;
- Угљоводоници, сирова нафта и гас - истраживање и коришћење - 1 (један) уговор;
- Антимон - истраживање и експлоатација - 1 (један) уговор;
- Жељезна руда – експлоатација - 2 (два) уговора.

Према привредним регијама подручних привредних комора (Бања Лука, Бјељина, Добој, Требиње и Источно Сарајево), важеће уговоре можемо сврстати на следећи начин:

- Привредна регија Бања Лука - 50 (педесет) уговора;
- Привредна регија Бјељина - 27 (двадесет седам) уговора;
- Привредна регија Добој - 22 (двадесет два) уговора;
- Привредна регија Требиње - 16 (шеснаест) уговора;
- Привредна регија Источно Сарајево - 23 (двадесет три) уговор и
- Територија цијеле Републике Српске - 1 (један) уговор (истраживање и коришћење угљоводоника, сирове нафте и гаса).

Поред укупног броја важећих уговора 139 (стотину тридесет девет), закључно са 31.12.2022. године, треба истаћи да током 2022. године није раскинут, нити је престао да важи ниједан закључен уговор.

Слика 4 – Приказ важећих уговора о концесији према привредним регијама

3.6.3. Провјера рада концесионара

Током 2022. године Комисија је у складу са својим законским овлашћењима вршила провјеру рада концесионара провјером на лицу мјеста и сачињавањем записника, анализом достављених извјештаја о реализацији уговора о концесији и провјером рада концесионара по захтјеву надлежног министарства. Сама провјера обухватила је активности везане за реализацију концесионог посла, тј. активности на извршавању уговорних обавеза концесионара. Провјере су, поред тренутног стања у реализацији концесије, узеле у обзир укупан период уговорног односа са циљем бољег сагледавања стања.

Комисија је у овој години повећала провјере на лицу мјеста из разлога што у претходном периоду због епидемиолошке ситуације изазване коронавирусом (*Covid 19*) су постојала објективна ограничења која су спријечила ове активности. На овај начин било је могуће боље сагледати стање на лежиштима гдје су се изводили радови на експлоатацији, односно гдје су се изводили припремни радови до отпочињања концесионог посла. Након прикупљања свих података исти су систематизовани, анализирани и дошло се до одређених закључака с циљем објективног сагледавања тренутног стања додјељених концесија у овој области.

У складу са закљученим уговорима и провјерама provedеним током извјештајне године пажња је била усмјерена прије свега на праћење реализације уговорних обавеза, као и осталих активности битних за одвијање концесионог посла, које су се односиле на сљедеће:

- Опште податке о привредним друштвима (рјешење о регистрацији, актуелни извод из судског регистра, увјерење о измиренем пореским обавезама, увјерење окружног привредног суда да се над концесионим предузећем не води поступак стечаја или ликвидације, потврда пословних банака о ликвидности и друго);
- Обавезу посједовања пројектне документације за експлоатацију и коришћење предмета концесије (елаборат о резервама, главни рударски пројекат, допунски рударски пројекат, пројекат рекултивације, студија утицаја на животну средину и друго);

- Обавезу посједовања дозвола и одобрења (локацијски услови, одобрење за грађење, еколошка дозвола, водна дозвола, одобрење за извођење радова према израђеној и ревидованој техничкој документацији, потврђивање резерви минералне сировине, употребна дозвола за изграђене рударске и друге објекте и друго);
- обавезу уписа права из уговора о концесији на непокретностима у јавне евиденције о непокретностима у складу са прописима којима се уређује вођење јавних евиденција о непокретностима;
- Обавезу осигурања објеката и постројења од свих оштећења и ризика, као и обавезу осигурања радника у складу са законским прописима;
- Обавезу инвестирања планираних студијом економске оправданости и динамичким планом (начин финансирања, вриједност инвестирања и друго);
- Обавезу обрачунавања и плаћања концесионе накнаде;
- Обавезу вођења евиденције о количинама експлоатисане минералне сировине и контролу стања откопаних маса (мјерни уређаји за мјерење количина материјала, геодетско снимање стања на експлоатацији, књига резерви и друго);
- Производњу (планирана и остварена);
- Посједовање лиценце за обављање послова везаних за предмет концесије;
- Просторне и еколошке аспекте експлоатације минералних сировина (усклађеност са просторно планском документацијом, рекултивација и намјена простора након експлоатације, утицај на животну средину);
- Обавезу провођења мјера заштите на раду, заштите животне средине, здравља људи и материјалних добара;
- Податке о броју и квалификационој структури запослених (број запослених у односу на планирани студијом економске оправданости);
- Цјеновник производа добијених коришћењем предмета концесије;
- Обавезу рјешавања имовинско-правних односа на некретнинама које су предмет концесије;
- Финансијски извјештаји о пословању (биланс стања и биланс успјеха).

Сумирањем добијених података од стране концесионара, као и надлежних институција, можемо да изведемо сљедеће закључке:

- И у овој извјештајној години представници Комисије за концесије су провјеравали податке везане за статус концесионих предузећа. Од концесионара су тражена рјешења о регистрацији и актуелни изводи из судског регистара, тј. пратиле су се промјене у рјешењима код регистрационих судова, и да ли су те промјене урађене у складу са Законом о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21). Првенствено се водило рачуна о промјени власничке структуре у концесионим предузећима, односно промјени власничког удјела у износу изнад 50%. Пажња је била усмјерена и на само пословање концесионих предузећа, тј. да ли се то пословање одвијало у складу важећом законском регулативом. Од концесионара су тражена увјерења о измиренем пореским обавезама и увјерња да се над концесионим предузећем не воде поступци стечаја или ликвидације пред окружним привредним судовима. Тражене су потврде пословних банака, преко којих концесионари обављају своје финансијске трансакције о ликвидности и друга документа. На основу свих прикупљених података може се констатовати да код највећег броја концесионих предузећа нису уочене неправилности, тачније, све обавезе су редовно измириване и није било блокаде трансакцијских рачуна.
- Одобрена техничка документација представља основ за реализацију концесионог посла. Код уговора закључених у последњих неколико година у току су активности на изради техничке документације, а након тога на ревизији и одобравању исте. Комисија је посматрала и водила рачуна о томе како се изводе радови на експлоатацији и да ли су усклађени са одобреном техничком документацијом. Уочено је да се код уговора који се

континуирано реализују дужи временски период радови изводе према одобреној техничкој документацији, а уколико је дошло до одређених одступања од одобрене техничке документације израђени су допунски рударски пројекти према којима је одобрено извођење радова. Примјећено је код одређеног броја привредних друштава да се радови на експлоатацији изводе на основу техничке документације израђене и одобрене из времена бивше СФРЈ. Увидом у записнике, рјешења и рјешења о извршењу рјешења надлежних инспекцијски органа може се уочити да је посебна пажња током њихових контрола била усмјерена на претходно наведену проблематику и санкционисање уочених недостатака. Комисија је мишљења да је ова проблематика прилично уређена и да се само спорадично појављују случајеви када неко од концесионара изводи радове у мањем обиму прије него што је обезбједио потребну техничку документацију, дозволе и одобрења. Сматрамо да је у наредном периоду потребно предузети додатне активности у смислу скраћења времена за добијања одобрења на израђену и ревидовану техничку документацију и њихово брже одобравање с циљем смањења времена до почетка комерцијалног рада.

- Обезбјеђење дозвола и одобрења слиједи након израде неопходне техничке документације и одобравања извођења радова према истој, а све како би се отпочело са комерцијалним радом у складу са законским оквирима и уговореним. Након прибављања свих потребних сагласности, дозвола и одобрења и уласка у комерцијални рад концесионар је испунио услове за несметану реализацију концесионог пројекта. У даљем комерцијалном раду концесионари се више не сусрећу са проблематиком коју су рјешавали током исхођења потребних сагласности, дозвола и одобрења већ су у обавези да обнављају исте и продужавају рокове важења што представља поједностављен процес у далеко краћем временском оквиру. Сталним ангажовањем надлежног министарства и инспекцијских органа постигнути су значајни резултати у овој проблематици тако да данас имамо ситуацију да готово сви концесионари који се налазе у комерцијалном раду имају висок ниво потребне документације и дозвола за несметан рад, што у протеклом времену није био случај. По питању водних и еколошких дозвола уочено је да највећи број концесионих предузећа у комерцијалном раду посједује исте. Комисија још једном подвлачи значај скраћења времена за прибављање неопходне документације до почетка комерцијалног рада. Примјећено је такође, на основу изјава концесионара, да код процедура које претходе поступку покретања додјеле концесија, претходне консултације и давање мишљења надлежних институција трају сувише дуго што није стимулативно за потенцијалне инвеститоре. Такође, примјећено је код одређеног броја концесионих предузећа да су рокове до почетка комерцијалног рада нереално уговорили што их је довело до тога да морају подносити захтјеве за продужење рокова и улазити у непотребне процедуре.
- Укњижавања у катастар непокретности уговора о концесији је обавеза коју је највећи број концесионара извршио, иако и даље постоје привредна друштва код којих није дошло до предузимања активности на рјешавању ове уговорне одредбе. Уочено је да постоје концесиона предузећа код којих су концесионари подносили захтјев подручним јединицама геодетске управе, али су одбијени, дијелом из формално правних разлога, дијелом због непознавања материје од стране службеника геодетске управе или из неких других разлога. Комисија је концесионарима сугерисала да је неопходно поново поднијети захтјеве у циљу извршавања ове уговорне обавезе која је у складу са Законом о измјенама и допунама закона о одржавању премјера и катастра земљишта („Службени гласник Републике Српске“, број: 15/10).
- Обавеза концесионара из уговора о концесији је осигурање објеката и постројења од свих оштећења и ризика, као и осигурање радника у складу са законским прописима. Највећи број концесионара извршио је ову уговорну обавезу кад је у питању осигурање радника. Полисе су важеће и концесионари их продужавају закључујући нове прије

истека претходних. Осигурање објеката и постројења је у доста мањем обиму него осигурање радника. Разлог томе према изјавама концесионара представљају високе премије осигурања које су значајан трошак, посебно за мања концесиона предузећа, као и старија опрема коју осигуравајуће куће избјегавају да осигуравају. Ову проблематику треба наставити пратити с обзиром на важност испуњавања ове уговорне обавезе, јер њено неиспуњавање у случају хаварије, пожара или неких других непредвиђених околности може довести до угрожавања концесионог пројекта.

- Сваким концесионим пројектом дефинисана су инвестирања у студији економске оправданости која представља саставни дио понуде концесионара у поступку додјеле концесије. Провјером рада концесионара у континуитету се прати вриједност инвестирања по сваком концесионару појединачно и ти подаци се упоређују са планираним и дефинисаним студијом економске оправданости и уговором о концесији. Значајан број концесионара је испунио уговорну обавезу, или су инвестирали у већем обиму од планираног. Одређени број концесионара није извршио ову обавезу у уговореном обиму, или у складу са дефинисаним динамиком. Реализација ових концесија има проблема и налазе се у некој од фаза тражења стратешког партнера који је у могућности да уложи значајна средства како би се одблокирао и наставио реализовати концесиони пројекат. Може се констатовати да постоје концесиона предузећа која су извршила инвестирања у техничку документацију, прикупили сагласности, дозволе и одобрења и дјелимично или у потпуности рјешили имовинско-правне односе, а нису извршила инвестирања у опрему већ су закључили уговор са другим правним лицима која посједују лиценцу и механизацију за извођење радова на пословима експлоатације.
- Повећањем броја провјера рада концесионара у овој извјештајној години постигнут је позитиван резултат у смислу повећања ажурности концесионара у редовнијем обрачунавању и плаћању концесионе накнаде, што је сигурно утицало на повећање уплата концесионе накнаде. Концесиона накнада је код већег броја концесионих предузећа дефинисана у проценту на приход остварен обављањем концесионе дјелатности, док је код осталих одређена по јединици мјере. Доношењем новог правилника о концесионим накнадама и гаранцијама у области електроенергетике, енергената, рударства и геологије („Службени гласник Републике Српске“, број:79/18) квалитетније је одређена концесиона накнада на начин да је за металичне минералне сировине, угљоводонике, природне гасове, радиоактивне минералне сировине, архитектонско-грађевински камен и геотермалне ресурсе одређена у проценту од 3,6% до 5%, а за остале минералне сировине у износу од 0,3-3 КМ по јединици мјере. У извјештајној години примјећено је да је код анексирања одређених чланова основног уговора извршена и измјена која се односи на начин обрачуна концесионе накнаде са процента на приход остварен обављањем концесионе дјелатности на јединицу мјере у складу са горе наведеним правилником. Сматрамо да су те измјене оправдане и потребне, јер се на овај начин искључује могућност манипулације са приказивањем умањеног прихода оствареног обављањем концесионе дјелатности, а с тим смањење обрачунате концесионе накнаде. Комисија у континуитету прати ову уговорну обавезу по концесионарима. Прикупљени подаци се размјењују са Пореском управом Републике Српске, у циљу што бољег праћења ове проблематике.
- Готово свим уговорима концесионари су обавезани да инсталирају мјерну опрему за мјерење маса које се отпремају купцима или се користе за властите потребе. Такође, уговорима су концесионари обавезани да врше контролу стања откопаних маса на годишњем нивоу од стране верификоване стручне установе коју овлашћује концедент и која треба да изврши мјерења. Концесионари имају и обавезу вођења књиге резерви, тј. геодетско снимање и контролни обрачун откопаних маса насталих извођењем радова на експлоатацији минералне сировине. Обавезу вођења књиге резерви и достављања

надлежном министарству врше готово сва концесиона предузећа која су у комерцијалном раду ангажујући овлашћене геодетске куће које посједују лиценце за обављање овог посла. Уочено је да постоји одређени број концесионара који не посједује мјерну опрему за мјерење маса. Најчешће су у питању концесиона предузећа са мањим обимом производње и уградња мјерне опреме за њих представља велики трошак који би значајно оптеретио њихово пословање (изјаве концесионара). Одређени број концесионара сравњењем на крају године обрачунали су и платили концесиону накнаду на утврђену разлику између снимљеног стања и измјерене количине материјала који је отпремљен, због тога што је снимањем утврђена већа количина експлоатисаног од отпремљеног материјала.

- У овој пословној години настављено је прикупљање података о производњи, отпреми и залихама минералне сировине. Подаци су поређени са подацима из претходних година и оним који су планирани студијама економске оправданости. Код одређеног броја концесионара постоји смањење пословних активности, које се наставило из периода Корона вируса. Концесионари смањење капацитета најчешће вежу за проблем нелојалне конкуренције која је присутна у појединим регијама, а односи се на вађење материјала из водотокова, нелегалну експлоатацију, смањену потражњу на тржишту и друго. Може се констатовати да је код већих концесионих предузећа у овој извјештајној години дошло до стабилизације и благог повећања производње и отпреме. Битно је и даље наставити са праћењем ове проблематике, јер се на основу ње могу пратити многи битни параметри у раду концесионих предузећа.
- Провјерама је утврђено да већина концесионара посједује лиценце за обављање послова у области рударства издате од стране надлежног министарства, или уколико они нису извођачи радова лиценцу посједују подизвођачи које је концесионар ангажовао на експлоатацији минералне сировине. У овој пословној години је уочено да највећи број концесионара који врши експлоатацију геотермалне воде не посједују лиценцу за обављање послова експлоатацији за ову врсту минералне сировине, нити има закључене уговоре са предузећима која посједују лиценцу. Потребно је овај уочени проблем рјешити, прије свега ангажовањем надлежних инспекцијских органа.
- У извјештајном периоду пратило се стање везано за рекултивацију простора на којем су извођени радови на експлоатацији. Рекултивација простора на којем се вршила експлоатација се проводи након завршетка експлоатације, али уколико услови дозвољавају потребно је да се изврши дјелимична рекултивација на дијелу лежишта, све у складу са израђеним пројектом рекултивације деградираног земљишта. Обиласком концесионих предузећа и прегледом самих лежишта гдје се врши експлоатација или је дјелимично извршена нису уочени значајни кораци на рекултивацији простора гдје то услови дозвољавају. Објективно у доста случајева услови не дозвољавају извођење ове врсте радова, али постоје лежишта гдје је то могуће, али се не проводе активности. Експлоатацијом минералних сировина врши се трајна деградација земљишта и то може довести до озбиљних посљедица по животну средину, те је веома битно пратити ову проблематику.
- Обавеза провођење мјера заштите животне средине, здравља људи и материјалних добара према подацима до којих је Комисија дошла је на задовољавајућем нивоу, јер су многи концесионари схватили озбиљност ове проблематике и континуирано проводе мјере у складу са законском регулативом. Код каменолома који су организовали производњу у већем обиму уочено је да посједују постројења за отпашивање која су у функцији и која својим радом спречавају негативан утицај прераде минералне сировине на животну средину и здравље људи. Такође, уочено је да највећи број концесионара врши континуиран мониторинг утицаја експлоатације минералних сировина на животну средину и здравље људи, те у складу са налазима мониторинга предузима мјере заштите. Овакво стање је резултат рада инспекцијских и других органа и потребно је

наставити са сталним ангажовањем на терену како би се мјере заштите проводиле континуирано на одговарајућем нивоу.

- У овој пословној години настављено је са континуираним праћењем и анализирањем прикупљених података о броју и квалификационој структури запослених радника у концесионим предузећима. Дошло је до благог побољшања у односу на прошлу календарску годину, јер су се повећале пословне активности. Код послова који имају интензивније активности током љетњих мјесеци дошло је до повећања броја радника. Концесионари код којих су пословне активности на минимуму или се не проводе и даље имају запослен минималан број радника и то стање траје. Комисија је мишљења да је рад оваквих привредних субјеката потребно додатно анализирати и донијети одређене закључке у вези даље реализације уговора.
- Провјерама је праћено кретање цијена и важећи ценовници производа желећи на тај начин да се анализира цијена производа (фракција) које се продају трећим лицима или се користе за властите потребе. Код већег броја уговора то представља и основ за обрачун концесионе накнаде, па је контрола у овом сегменту била важна ради сагледавања по којим цјенама се снабдјевају потрошачи, као и шта представља основ за обрачун концесионе накнаде. Такође, вршили смо упоређивање постојећих ценовника са ценовницима из претходног периода, као и износе одобрених рабата на званичне цијене већим купцима. Сви подаци су пажљиво обрађени и анализирани са циљем континуираног праћења и уочавања евентуалних неправилности.
- Рјешавање имовинско-правних односа је важно и најчешће се одвија сукцесивно у зависности од динамике напредовања радова на откритци и експлоатацији минералне сировине. Земљиште на којем се изводе радови на експлоатацији је у приватној својини, или у својини Републике Српске. Код већих концесионара ова проблематика се проводи према динамици извођења радова на експлоатацији, док су код неких уочени одређени проблеми. Код откупа земљишта које је у приватној својини потребно је обезбједити финансијска средства, и откуп се врши у складу са финансијским могућностима што може да утиче на динамику извођења радова на експлоатацији. Неки концесионари су имовинско-правне односе рјешили путем закупа земљишта. Један број концесионара није приступио рјешавању имовинско-правних односа, а налази се у комерцијалном раду. Слична је ситуација са уговорима који се не реализују. У наредном периоду потребно је наставити пратити ову проблематику и покушати изнаћи одређена рјешења.
- За пословну 2022. годину Комисија је тражила финансијске податке о пословању концесионара (биланс стања и биланс успјеха). Подаци су анализирани и након тога изведени су закључци по концесионарима, а све са циљем да се створи реална слика тренутног стања. Добијени су подаци о финансијском стању концесионих предузећа и извршено је њихово упоређивање са претходним пословним годинама, као и анализа података о стању имовине, задужењима и осталим.

3.6.4. Преглед актуелних проблема који су присутни код реализације уговора о концесији

Додјељене концесије у области минералних ресурса у протеклом периоду, колико код нас траје концесионарство су позитивно утицале на привредни развој Републике Српске. Дошло је до оживљавања инвестиционих активности, прикупљања пореских и осталих прихода, запошљавања нове радне снаге, повећања прихода од концесионе накнаде и друго. У наредном периоду потребно је обезбједити даљи развој и стабилност концесионих предузећа, пружити им подршку код отклањања уочених проблема и недостатака и друго. Комисија је до сада у својим извјештајима истицала одређену проблематику и предлагала рјешења са циљем отклањања исте и даљњег напретка концесионарства у овој области.

У наредном периоду потребно је наставити са истицањем актуелне проблематике, уочених недостатака и негативних појава које утичу на реализацију концесија, континуирано како смо и чинили.

У складу са тим скрећемо пажњу на неке актуелне проблеме, присутне код реализације концесионих уговора, а који се односе на сљедеће:

- Законом о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, бр. 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21) вађење материјала из водотока (шљунка, пијеска, камена) према Програму уређења водотока дефинисано је као предмет концесије. Такође, према Закону о водама (Службени гласник Републике Српске“, бр. 50/06, 92/09 и 121/12) дислокација и вађење материјала у коритима и водном земљишту, дозвољена је у обиму и на начин којим се уређује корито и водно земљиште, или ако служи спровођењу мјера заштите, на основу издатих водоправних аката. На основу информација које су прикупљене са терена може се видјети да се експлоатација материјала из водотокова врло често одвија на начин да се не уређује корито и водно земљиште, већ се врши његова трајна деградација. Веома важно питање је да ли је вађење материјала на основу водних сагласности у сврху чишћења корита и коришћење водног земљишта у складу са издатим сагласностима или често представља неки вид покриће за нелегалну експлоатацију. У земљама окружења ова проблематика је рјешена путем концесија тако да имамо неколико стотина додјелених концесија из ове области, док код нас још увијек нема закључених уговора, нити поднешених захтјева за додјелу концесије, иако се овај ресурс интензивно експлоатише. Концесионари који имају закључене уговоре за каменоломе истичу да овај вид експлоатације представља озбиљан проблем за њихово пословање у виду нелојалне конкуренције. Комисија је мишљења да се природна богатства и јавна добра не би требала користити безведеног поступка додјеле концесије у складу са Законом о концесијама.
- На основу података добијених провјером рада концесионара дошло се до сазнања да поједина концесиона предузећа имају запослен минималан број радника (најчешће једног радника). Такво стање траје дуже вријеме, те се поставља питање да ли ова концесиона предузећа могу да реализују закључене уговоре о концесији и да ли код њих постоји озбиљна намјера. Комисија је мишљења да би надлежни органи требали предузети одговарајуће активности, прије свега путем инспекцијског надзора, како би се утврдило да ли ови уговори могу да се реализују или је потребно преиспитати уговорни однос и исте раскинути. На овај начин би се овакви концесионари онемогућили да дођу у ситуацију тражења евентуалног купца коме би концесионо право „продали“.
- Концесионари у својим извјештајима, као и током провјера рада истичу проблеме који отежавају реализацију концесионих пројеката, а они се односе на проблем малог локалног тржишта, као и тржишта Републике Српске, односно Босне и Херцеговине, које ограничава пласман производа, затим помињани проблем нелојалне конкуренције, нелегалних експлоатација и проблем експлоатација у Федерацији Босне и Херцеговине, те недостатак већих грађевинских радова који би евидентно довели до упошљавања производних капацитета концесионих предузећа. Овоме је битно додати проблем застарјеле опреме, недостатак финансијских средстава за нова улагања и друго.
- Код привредних друштава чија је претежна дјелатност обављање послова у области грађевинарства постоји дилема у вези начина обрачуна концесине накнаде. Како се ова предузећа баве извођењем грађевинских радова (нискоградња и високоградња) највећи дио експлоатисане минералне сировине користе за властите потребе. Током провјера рада концесионара и увидом у документацију која се односи на цијене равнот материјала и фракција уочено је да су цијене ниже од тржишних, што утиче на смањење основице за обрачун концесионе накнаде. Комисија је мишљења да је потребно обратити пажњу на ове уговоре и уколико концесиона накнада није усаглашена са Правилником о концесионим накнадама и гаранцијама у области електроенергетике,

енергената, рударства и геологије („Службени гласник Републике Српске“, број:79/18) исту је потребно усагласити, тј. дефинисати по јединици мјере, а све како би се отклониле уочене аномалије.

- Активности до почетка комерцијалног рада врло често нису добро уговорене. Потребно је израдити пројектну документацију, реализовати планирану инвестицију, обезбједити потребне дозволе и одобрења и отпочети са комерцијалним радом. Пракса је показала да је врло често потребно више времена од уговореног. Све ово може концесионаре да доведе у ситуацију да не испоштују уговорене рокове, што представља један од раскидних услова. Концесионари који не успију реализовати активности до почетка комерцијалног рада подносе надлежном министарству захтјев за измјену уговора у дијелу који се односи на рокове. У неколико случајева надлежно министарство није одговорило, тј. сматра да не постоји основ за продужење рокова што представља проблем за концесионаре. Мишљења смо да тамо гдје постоје објективни разлози за продужење рокова, исте треба продужити узимајући у обзир све проведене активности на реализацији концесионог посла, а све са циљем довођења рада концесионара у уговорене оквире.
- Анализом достављених података за 2022. годину уочен је слаб напредак у реализацији уговора из области коришћења вода. У наредном периоду било би неопходно извршити физичку контролу свих уговора који се не реализују у уговореним оквирима, с циљем да се покушају прецизирати мјере које би требале да доведу до побољшања реализације ових уговора. То би омогућило другачији приступ овој проблематици од досадашњег, што би требало да доведе до стварање услова за покретање ових концесија, односно довођење у стање пословне активности. Одређен број концесионара експлоатацију и флаширање воде врши повремено са веома малим обимом производње, док је уочено да постоје и привредна друштва која дужи временски период не проводе никакве активности на реализацији закључених уговора, иако су на почетку концесионог периода извршила дјелимична или потпуна инвестирања у објекте и опрему. Разлог таквог стања концесионари наводе у нелојалној конкуренцији, увозу великих количина воде из земаља окружења, недостатку обртних средстава, отежан извоз ван граница земље и друго.
- На основу информација добијених на терену уочена је присутност нелегалне експлоатације у појединим регијама. Најчешће се односи на експлоатацију техничко-грађевинског камена, архитектонско-грађевинског камена, глина, шљунка, пијеска и других минералних сировина. Инспекцијски органи предузимају активности на смањењу ове негативне појаве што даје одређене резултате, али ипак недовољне како би се то свело на задовољавајући ниво, те је у наредном периоду потребно наставити додатне активности на спријечавању уочених појава. На овај начин би се значајно помогло концесионим предузећима лакше пословање без утицаја нелојалне конкуренције, што би имало за резултат повећање пословних активности и прихода концесионара, као и раст буџетских прихода.

3.6.5. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса

У Прилогу број 4. Извјештаја о раду Комисије за 2022. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса у 2022. години.

3.6.6. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса - вода за пиће и флаширање

У Прилогу број 5. Извјештаја о раду Комисије за 2022. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса - вода за пиће и флаширање у 2022. години.

3.6.7. Закључци

1. У области експлоатације и флаширања вода у извјештајној 2022. години стање је остало непромјењено, тј. нема позитивних помака у реализацији највећег броја додјељених концесија. Може се констатовати да се највећи дио уговора не реализује. Комисија сматра да је потребно од стране надлежних институција предузети одговарајуће активности као би се овај негативан тренд зауставио. Код одређених концесионара који су у неком периоду организовали производњу иста је заустављена и у протеклих неколико година се не реализује. Такође, немамо значајнијих помака за почетак комерцијалне производње у дужем временском периоду за одређени број концесионих предузећа, иако нека од њих посједују изграђене објекте и инсталирана постројења за флаширање воде („Високоалкалне воде - AQUA ALCA“ д.о.о. Дервента и „AQUA LIFE“ д.о.о. Соколац). Комисија сматра да је такво стање посљедица прије свега нелојалне конкуренције из окружења (увоз великих количина воде), недостатак обртних средстава, велики капацитет постројења за пуњење у односу на могућност пласмана на тржишту, отежан извоз ван граница земље и друго. У последњих неколико година закључен је одређен број нових уговора за експлоатацију и флаширање воде који се налазе у некој од припремних фаза и веома је значајно испратити те активности у дефинисаним уговорним роковима до самог почетка комерцијалног рада. У наредном периоду потребно је извршити поновну провјеру рада концесионих предузећа на терену, од стране свих релевантних институција и прецизирати мјере с циљем отклањања застоја који су довели до престанка реализације ових уговора. Уколико се утврди да није могућа реализација појединих концесионих пројеката потребно је приступити раскидању таквих уговора.
2. Код одређеног броја концесионих предузећа постоји застој у реализацији концесионог посла. Неки од тих концесионих предузећа су дуже времена у таквом статусу. Углавном та предузећа запошљавају једног или ниједног радника. Поставља се питање да ли су такви концесионари способни да реализују уговорне обавезе, посебно из разлога што то траје већ дужи временски период. Неопходно је након проведених контрола од стране надлежних органа пажљиво извршити анализу, и у случајевима гдје се утврди да не постоји могућност реализације приступити раскидању, чиме би се та лежишта ослободила за нове потенцијалне концесионаре.
3. Рекултивација деградираног простора насталог експлоатацијом минералних сировина и довођење тог простора у складу са одобреним пројектима рекултивације предвиђеној намјени је веома битна и увјек актуелна проблематика. То има велики значај са аспекта очувања животне средине, јер је познато да експлоатација минералних сировина доводи до трајне деградације простора и уколико се не проведе остају трајне посљедице на животну средину. На основу података са којима располажемо може се закључити да се на већини простора на којима се изводе радови на експлоатацији нису стекли услови за рекултивацију, те ће се она извршити по завршетку експлоатације. Такође, на неким лежиштима, односно њиховим дијеловима су створени услови за дјелимичну рекултивацију у складу са пројектом рекултивације. Ипак она се не врши на задовољавајући начин. Анализирали смо и усклађеност коришћења минералних ресурса

са просторним и регулационим плановима, као и рекултивацију и коначну намјену простора по завршетку експлоатације, те смо извели закључак да је највећи број експлоатација минералних сировина усклађен са просторним и регулационим плановима Републике Српске, односно да су ови документи узели у обзир локације на којима се врши експлоатација минералних сировина, као и оне на којима је могуће вршити експлоатацију. Инспекцијски органи у будућем периоду требају у вези ове проблематике предузети одговарајуће мјере са циљем праћења и извршавања ове уговорне обавезе. Мишљења смо да је сад вријеме да се ова проблематика актуелизује како у наредним годинама не би било прекасно кад уговори почну да истичу. Као гаранција за извршење рекултивације након завршетка експлоатације је уговорима дефинисано обезбјеђење банкарске гаранције дванаест мјесеци прије истека периода на који је додјељена концесија у износу 3% троструког износа просјечног годишњег укупног прихода, оствареног обављањем концесионе дјелатности у посљедњих 10 година концесионог периода.

4. Током цијелог периода трајања концесионарства у Републици Српској постоји проблем неусаглашености постојеће законске регулативе из појединих области са Законом о концесијама („Службени гласник Републике Српске“, број: 59/13, 16/18, 70/20 и 111/21), а ту се првенствено мисли на додјелу концесија у водотоковима, односно на експлоатацију шљунка и пијеска. У земљама окружења и даље егзистира неколико стотина додјељених концесија из ове области, а код нас још увијек нема закључених уговора, нити поднешених захтјева за додјелу концесија, иако се овај ресурс интензивно експлоатише, и према изјавама концесионара представља озбиљну нелојалну конкуренцију њиховом пословању. Према информацијама добијеним од стране концесионара можемо констатовати да се експлоатација шљунка и пијеска из водотокова најчешће одвија на начин да се не уређује корито и водно земљиште, већ се врши његова трајна деградација. Веома важно питање је да ли је вађење материјала на основу водних сагласности у сврху чишћења корита и коришћење водног земљишта у складу са издатим сагласностима или само представља покриће за нелегалну експлоатацију. Мишљење Комисије је да се природна богатства и јавна добра не би требала користити без проведеног поступка додјеле концесије у складу са Законом о концесијама.
5. Провјерама рада концесионара уочено је да механизам контроле откопаних маса може да остави простор за манипулацију. Концесионари у складу са уговором о концесији имају обавезу да надлежном министарству периодично достављају извјештаје о откопаним масама. Такође, у складу са Законом о геолошким истраживањима имају обавезу вођења књиге евиденције резерви минералне сировине и достављање годишњих извјештаја о стању и квалитету минералних сировина надлежном Министарству. Мишљења смо да би контролу откопаних маса требало једном годишње да врши лиценцирана геодетска кућа ангажована од стране концедента, која би извршила мјерење откопаних маса, сачинила извјештај и доставила га концеденту и Републичкој управи за инспекцијеске послове, како би се предузеле одговарајуће мјере уколико се утврде неправилности.

3.7. Активности Комисије из области трговине и туризма

У области трговне и туризма, закључно са 31.12.2022. године, активно је 7 (седам) концесионих уговора.

Министарство трговине и туризма током извјештајне године упутило је 2 (два) захтјева који се односе на рјешавање предмета из области трговине и туризма. У склопу редовних активности Комисије за концесије вршена је провјера реализације важећих уговора о концесији.

3.7.1. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области трговине и туризма

У Прилогу број 6. Извјештаја о раду Комисије за 2022. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области трговине и туризма у 2022. години.

3.8. Активности Комисије из области саобраћаја и веза

3.8.1. Рјешења Комисије

У току 2022. године, Министарство саобраћаја и веза упутило је 1 (један) захтјев који се односио на рјешавање предмета из области изградње, коришћења и одржавања одморишта „Бркића вода“ са пратећим садржајем и бензинским пумпама на аутопуту Бања Лука – Добој.

Током 2022. године, из области саобраћаја, Комисија је донијела и упутила Министарству саобраћаја и веза:

- 1 (једно) рјешење о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

У табели 23. дат је преглед рјешења и закључака Комисије у 2022. години из области изградње и коришћења аутопута и одморишта.

Табела 23. – Рјешења Комисије о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области изградње, коришћења и одржавање одморишта на аутопуту у 2022. години

**РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА
УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ ИЗГРАДЊЕ, КОРИШЋЕЊА И ОДРЖАВАЊЕ
ОДМОРИШТА НА АУТОПУТУ У 2022. ГОДИНИ**

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	„БРЧКО-ГАС“ д.о.о. Брчко	Изградња, коришћење и одржавање одморишта „Бркића вода“ са пратећим садржајем и бензинским пумпама на аутопуту Бања Лука – Добој	Сагласност на Приједлог анекса 1. Уговора о концесији	21.04.2022.

Укупно је донесено 1 (једно) Рјешење о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области саобраћаја и веза.

3.8.2. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области саобраћаја и веза

У Прилогу број 7. Извјештаја о раду Комисије за 2022. годину, дат је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области саобраћаја и веза у 2022. години.

3.9. Активности Комисије из области коришћења пољопривредног земљишта и водних добара

3.9.1. Рјешења Комисије

У току 2022. године, Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде упутило је 60 (шезdesет) захтјева, који су се односили на рјешавање предмета из области коришћења пољопривредног земљишта и водних добара у Републици Српској.

У току 2022. године из области коришћења пољопривредног земљишта и водних добара, Комисија је донијела и упутила Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде:

- 7 (седам) рјешења о давању сагласности на студију економске оправданости;
- 5 (пет) рјешења о давању сагласности на документацију за јавно надметање;
- 1 (једно) рјешење о давању сагласности на промјену власничке структуре концесионара;
- 7 (седам) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији и
- 12 (дванаест) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији.

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде Комисији је доставило 7 (седам) закључених уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години.

У табелама 24, 25, 26, 27, 28 и 29 дат је преглед закључених уговора, сагласности и рјешења Комисије у 2022. години из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра:

Табела 24 - Преглед закључених уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години

ПРЕГЛЕД ЗАКЉУЧЕНИХ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Локација	Датум закључења уговора
1.	„CARPS-BISER-LAKE“ д.о.о. Пелагићево	Коришћење пољопривредног земљишта ради обављања привредно-спорског риболова и изградњу спорских и објеката туристичке инфраструктуре на подручју општине Пелагићево	Пелагићево	31.08.2022.
2.	„ЈАХОРИНСКА ВОДА“ д.о.о. Пале	Коришћење земљишта за експлоатацију воде на изворишту „Јахоринска вода“, општина Пале	Прача Горња, Пале	17.02.2022.
3.	„БРАЋА ПАВЛОВИЋ“ д.о.о. Обудовац	Коришћење пољопривредног земљишта ради обављања ратарско-сточарске производње	Шамац и Пелагићево	17.02.2022.
4.	„АГРОС“ д.о.о. Рогатица	Коришћење пољопривредног земљишта ради обављања ратарско-сточарске и сјеменске производње	Рогатица	04.03.2022.
5.	„ГОЛД-МГ“ д.о.о. Доњи Жабар	Коришћење пољопривредног земљишта ради обављања обављања ратарско-сточарске производње	Шамац	21.12.2022.

6.	„СМС“ са п.о. Шамац	Коришћење пољопривредног земљишта ради обављања обављања сјеменске производње	Шамац	21.02.2022.
7.	„F&H GROUP“ д.о.о. Фоча	Коришћење земљишта за експлоатацију воде на локацији „Тјентиште“, општина Фоча	Фоча	04.08.2022.

Укупно је закључено 7 (седам) уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра.

Табела 25 – Преглед рјешења Комисије о давању сагласности на студије економске оправданости из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години

ПРЕГЛЕД РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА СТУДИЈЕ ЕКОНОМСКЕ ОПРАВДАНОСТИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Студија економске оправданости за продужење рока трајања концесије за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 9.1805 („МВ ЈОНОВАС СОМЕРС“ д.о.о. Главичица, Бијељина)	Дата претходна сагласност на студију	Бијељина	25.01.2022.
2.	Студија економске оправданости за продужење рока трајања концесије за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 231,3036 ha („ДАРКО КОМЕРЦ“ д.о.о.Косјерево, Лакташи)	Дата претходна сагласност на студију	Србац	10.02.2022.

3.	Студија економске оправданости за продужење рока трајања концесије за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 2.522,2594 ха (ПД „СЕМБЕРИЈА“ а.д. Бијељина)	Дата претходна сагласност на студију	Бијељина	15.02.2022.
4	Студија економске оправданости за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 104,4334 ха (ЈУ „ПОЉОПРИВРЕДНА И МЕДИЦИНСКА ШКОЛА“ Бијељина)	Дата претходна сагласност на студију	Бијељина	03.03.2022.
5	Студија економске оправданости за продужење рока трајања концесије за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 128.5316 ха (ЈУ „ПОЉОПРИВРЕДНИ ИНСТИТУТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ“, Бања Лука)	Дата претходна сагласност на студију	Лакташи	30.03.2022.
6.	Студија економске оправданости за продужење рока трајања концесије за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 325,0011 ха („Д+В АГРОС“ д.о.о. Градишка)	Дата претходна сагласност на студију	Градишка	28.07.2022.
7.	Студија економске оправданости за продужење рока трајања концесије за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 34,3247 ха („REDIVCOMMERCE“ д.о.о. Србац)	Дата претходна сагласност на студију	Србац	28.07.2022.
8.	Студија економске оправданости за коришћење пољопривредног земљишта у површини од 52.5432 ха (ЈУ „ПОЉОПРИВРЕДНИ ФАКУЛТЕТ УНИВЕРЗИТЕТА У ИСТОЧНОМ САРАЈЕВУ“)	Дата претходна сагласност на студију	Соколац	06.12.2022.

Укупно су донесено 7 (седам) рјешења о давању сагласности на студију економске оправданости из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра.

Табела 26 - Рјешења Комисије о давању сагласности на документацију за јавно надметање из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ДОКУМЕНТАЦИЈУ ЗА ЈАВНО НАДМЕТАЊЕ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за експлоатацију воде на локалитету Тјентиште, општина Фоча, на иницијативу привредног друштва „F&H GROUP“ д.о.о. Тјентиште	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Фоча	14.03.2022.
2.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за обављање привредно-спортског риболова и изградњу спортских објеката туристичке инфраструктуре на подручју општине Пелагићево на иницијативу привредног друштва „BISER-JEZERO-ŠARANA-CARPS BISER –LAKE“ д.о.о. Пелагићево	Дата сагласност на Документацију за Јавно надметање	Пелагићево	30.03.2021.
3.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Прњавор, ради обављања повртарско-ратарске производње на иницијативу привредног друштва „МЛАДЕГС ПАК“ д.о.о. Прњавор	Дата сагласност на документацију за Јавно надметање	Прњавор	04.07.2021.
4.	Сагласност на Документацију за Јавно надметање за додјелу концесије за коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Шамац ради обављања ратарско-сточарске производње на иницијативу привредног друштва „ГОЛД МГ“ д.о.о. Доњи Жабари	Дата сагласност на документацију за Јавно надметање	Шамац	22.07.2021.

5.	Сагласност на Документацију за јавно надметање за додјелу концесије за коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Шамац, ради обављања сјеменске производње житарица и соје на иницијативу ПЗ „СМС“ са п.о. Шамац	Дата сагласност на документацију за Јавно надметање	Шамац	28.07.2022.
----	--	---	-------	-------------

Укупно је донесено 5 (пет) рјешења о давању сагласности на документацију за јавно надметање из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години.

Табела 27 - Рјешења Комисије о давању претходне сагласности на промјену власничке структуре из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ ПРЕТХОДНЕ САГЛАСНОСТИ НА ПРОМЈЕНУ ВЛАСНИЧКЕ СТРУКТУРЕ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар/Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„ПОЉОПРИВРЕДНИК“ д.о.о Дервента	Дата сагласност на промјену 100% власничких права у концесионом предузећу	Дервента	21.03.2022.

Укупно је донесено 1 (једно) рјешења о давању сагласности на промјену власничке структуре из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години

Табела 28 - Рјешења Комисије о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Предмет	Статус	Локација	Датум доношења рјешења
1.	„АГРОС“ д.о.о. Рогатица, коришћење пољопривредног земљишта ради обављања ратарско сточарске и сјеменске производње кромпира на подручју општине Рогатица у површини од 229,1479 ha	Дата сагласност на приједлог уговора	Рогатица	03.02.2022.
2.	„БРАЋА ПАВЛОВИЋ“ д.о.о. Обудовац, коришћење пољопривредног земљишта ради обављања ратарско-сточарске производње на подручју општина Шамац, Горњи Хасићи, Горња Слатина и Обудовац у површини од 402,7444 ha	Дата сагласност на приједлог уговора	Шамац, Горњи Хасићи, Горња Слатина, Обудовац	03.02.2022.
3.	„F&N GROUP“ д.о.о. Фоча, Експлоатација воде на локацији Тјентиште, општина Фоча у количини од 5,89 л/с	Дата сагласност на приједлог уговора	Фоча	27.06.2022.
4.	„CARPS BISER-LAKE“ д.о.о. Пелагићево, Обављање привредно спортског риболова и изградња спортских и објеката туристичке инфраструктуре на подручју општине Пелагићево	Дата сагласност на приједлог уговора	Пелагићево	22.07.2022.
5.	„МЛАДЕГС ПАК“ д.о.о. Прњавор, коришћење пољопривредног земљишта ради обављања повртларско-ратарске производње на подручју општине Прњавор, у површини од 156,0510 ha	Дата сагласност на приједлог уговора	Прњавор	17.10.2022.

6.	„ГОЛД МГ“ д.о.о. Доњи Жабар, коришћење пољопривредног земљишта ради обављања ратарско-сточарске производње на површини 53,2890 ha	Дата сагласност на приједлог уговора	Шамац	14.11.2022.
7.	Пољопривредна задруга „СМС“ С.А П.О. ШАМАЦ, коришћење пољопривредног земљишта ради обављања сјеменске производње на подручју општине Шамац, у површини од 80,4738 ha	Дата сагласност на приједлог уговора	Шамац	22.11.2022.

Укупно је донесено 7 (седам) рјешења о давању сагласности на приједлог уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта у 2022. години.

Табела 29 - Рјешења Комисије о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра у 2022. години

РЈЕШЕЊА КОМИСИЈЕ О ДАВАЊУ САГЛАСНОСТИ НА ПРИЈЕДЛОГ АНЕКСА УГОВОРА О КОНЦЕСИЈИ ИЗ ОБЛАСТИ КОРИШЋЕЊА ПОЉОПРИВРЕДНОГ ЗЕМЉИШТА И ВОДНОГ ДОБРА У 2022. ГОДИНИ

Р/Б	Концесионар	Предмет	Статус	Датум доношења рјешења
1.	"М GROUP" д.о.о. Бијељина	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју града Бијељина	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора	15.02.2022.
2.	"АГРОХЕРЦЕГОВИНА" а.д. Требиње	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Невесиње	Сагласност на приједлог Анекса 4. Уговора	03.03.2022.
3.	ПД "НАПРЕДАК" а.д. Пелагићево	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Пелагићево	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора	15.03.2022.
4.	"ДАРКО КОМЕРЦ" д.о.о. Косјерево-Лакташи	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Србац	Сагласност на приједлог Анекса 4. Уговора	30.03.2022.

5.	ЈУ "ПОЉОПРИВРЕДНА И МЕДИЦИНСКА ШКОЛА" Бијељина	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју града Бијељина	Сагласност на приједлог Анекса 2. Уговора	21.04.2022.
6.	"МВ ЈОНОВАС COMERC" д.о.о. Главичице-Бијељина	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју града Бијељина	Сагласност на приједлог Анекса 2. Уговора	27.05.2022.
7.	ЈУ "ПОЉОПРИВРЕДНИ ИНСТИТУТ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ" Бања Лука	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Лакташи	Сагласност на приједлог Анекса 3. Уговора	27.06.2022.
8.	"АГРОХЕРЦЕГОВИНА" а.д. Требиње	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Невесиње	Сагласност на приједлог Анекса 4. Уговора	16.08.2022.
9.	ПД "СЕМБЕРИЈА" а.д. Бијељина	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју града Бијељина	Сагласност на приједлог Анекса 4. Уговора	14.09.2022.
10.	"Д+В АГРОС" д.о.о. Градишка	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Градишка	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора	05.10.2022
11.	"ТЦ ЗОНА" д.о.о. Бања Лука	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Соколац	Сагласност на приједлог Анекса 1. Уговора	21.12.2022..
12.	"REDIBCOMMERCE" д.о.о. Србац	Коришћење пољопривредног земљишта на подручју општине Србац	Сагласност на приједлог Анекса 3. Уговора	27.12.2022.

Укупно је донесено 12 (дванаест) рјешења о давању сагласности на приједлог анекса уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта и водног добра.

3.9.2. Провјера рада Концесионара

Комисија је, на основу члана 58. Закона о концесијама, обављала провјеру рада концесионара, у складу са закљученим уговорима о концесији, чији је предмет концесије пољопривредно земљиште, које је додјељено ради обављања ратарства, сточарства, воћарства и другог, као и јавног водног добра. Провјера је вршена обиласком концесионара, разговорима са овлашћеним представницима и увидом у релевантну документацију, те сачињавањем записника о свакој појединачној извршеној провјери. У извјештајном периоду, представници Комисије су, осим вршења провјере рада концесионара, прикупљали извјештаје о реализацији концесионог пројекта достављене од стране концесионара, анализирали их у циљу што бољег сагледавања степена и динамике реализације концесионих уговора. Одређени број концесионара је одговорио на захтјев Комисије, док одређени број није доставио тражене податке, а који се првенствено односе на активност концесионог уговора и плаћање концесионе накнаде.

Комисија, у контролисаним привредним друштвима у 2022. години, није констатовала нити један случај издавања земљишта у закуп трећим лицима. Контролисани носиоци концесионих уговора су такође навели да поштују мјере заштите на раду и проводе све мјере у циљу заштите животне средине. Такође, је уочено да се извјестан број концесионара из области коришћења пољопривредног земљишта суочава са константним проблемима, као што су:

- дио парцела пољопривредног земљишта води се у Јавним регистрима Републике Хрватске, концесионари их користе, али не могу за исте остварити подстицајна средства (случај концесионара из Козарске Дубице);
- неусаглашеност парцела у јавним регистрима са фактичким стањем на терену (у обухвату концесионих површина често се налазе шуме, спортски терени, изграђено земљиште и друго);
- Одређени број концесионара није у могућности да сваке године осигурава усјеве од редовних врста ризика за ту област због високих цијена полиса од стране осигуравајућих кућа;
- У појединим случајевима, гдје се пољопривредно земљиште користи за обављање воћарске производње, констатовани су случајеви оболијевања стабала, те немогућност реализације концесионих уговора из објективних разлога;
- Административне баријере, које су довеле до ситуација у којима концесионар, иако је поднио захтјев за продужење концесионог уговора у складу са Законом, те провео одговарајућу процедуру, није успио остварити право на продужење концесионог периода и закључити Анекс уговора;
- Одређени број носиоца концесионих уговора није успио уписати уговор о концесији у јавне евиденције јер их је локални ниво Управе за имовинско-правне послове на којој се обавља концесиона дјелатност, обавијестио да исто није у њиховој надлежности, иако је исто одређено и дефинисано уговорима о концесији.

Концесиона накнада из области пољопривредног земљишта и јавног водног добра дефинисана је Законом о концесијама и важећим Правилником о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине банкарске гаранције за коришћење пољопривредног земљишта и јавног водног добра („Службени гласник Републике Српске број 101/14). Концесиона накнада представља новчани еквивалент за коришћење концесионог добра и обавезан је елемент уговора о концесији. Законом о концесијама, дефинисано је да је сваки концесиони уговор, који не садржи одредбу о плаћању концесионе накнаде, ништаван. Концесиона накнада из ове области се састоји од једнократне концесионе накнаде

за уступљено право, која се плаћа приликом закључења уговора, али и концесионе накнаде за коришћење предмета концесије. Приликом дефинисања ових накнада, ресорно министарство користи одређене показатеље и то:

- Површина пољопривредног земљишта (ха);
- Локалитет пољопривредног земљишта (јединица локалне самоуправе);
- Врста пољопривредне производње и
- Дужина концесионог периода.

Према добијеним информацијама, Комисија констатује да концесионари достављају извјештаје о реализацији концесионих уговора ресорном министарству, али да би требали по захтјеву Комисије доставити годишњи извјештај о реализацији концесионог посла за тражени извјештајни период.

3.9.3. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта

У Прилогу број 8. Извјештаја Комисије, сачињен је табеларни преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта у 2022. години.

3.9.4. Преглед истеклих и раскинутих уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта

У Прилогу број 9. Извјештаја дат је преглед истеклих и раскинутих уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта у 2022. години.

3.9.5. Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења јавног водног добра

У Прилогу број 10. Извјештаја дат је преглед концесионих уговора за коришћење јавног водног добра у 2022. години.

3.9.6. Закључци

1. У извјештајном периоду и даље је присутан проблем неажурности података у јавним евиденцијама (земљишним књигама и катастру непокретности), што отежава Влади Републике Српске да адекватно располаже истим, путем додјеле концесија, чиме су проузроковани судски спорови у којима постоји могућност штете по буџет Републике Српске;

Уговорне стране морају водити рачуна да предмет концесије буде подобан за коришћење, тачније, да на истом не постоје неријешени имовинско-правни односи и да је исто погодно за пољопривредну производњу, јер концесионари нису у могућности да ове односе ријеше сами.

Око активности, наведених у поглављу 3.9.2., Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде би требало активније сарађивати са Републичком управом за геодетске и имовинско-правне послове Републике Српске, као и Републичким јавним правобранилаштвом, а све у циљу успоставе јединствене евиденције о непокретностима и убрзаном рјешавању имовинско-правних спорова;

Комисија је мишљења да се концесије на пољопривредном земљишту, убудуће могу додјељивати само на непокретностима за које су подаци у јавним евиденцијама ажурни и поуздани, а имовинскоправни односи ријешени, а о чему је и Влада Републике Српске раније донијела Закључак;

2. Начин обрачуна и критеријуми за одређивање висине концесионе накнаде за коришћење пољопривредног земљишта, врши се у складу са Законом о концесијама и Правилником о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине банкарске гаранције за кориштење пољопривредног земљишта и јавног водног добра („Службени гласник Републике Српске“, број: 101/14), те је у складу са наведеним различит начин обрачуна концесионе накнаде за кориснике пољопривредног ресурса. По споменутом, један број концесионара плаћа концесиону накнаду по годишњем приходу оствареном коришћењем предмета концесије, док одређен број по јединици мјере, тј. по хектару. Исто тако, за један број концесионара постоји обавеза обрачуна и плаћања на кварталном нивоу, док други дио обавезу регулише на годишњем нивоу. Истицањем уговора о концесији који су започели раније и потписивањем нових у складу са наведеним Правилником, концесионе накнаде је потребно ажурирати у складу са важећим законским прописима из ове области;
3. Комисија је констатовала да је у извјештајној години велики број концесионара био погођен негативним ефектима вируса Корона и негативним ефектима високих цијена услед нестабилности на тржишту репроматеријала. Влада Републике Српске је препознала ову отежавајућу околност и донијела Одлуку број 04/1-012-2-1390/22 од 21.04.2022. године о одобрењу умањења средстава у износу од 50% од износа годишње концесионе накнаде за 2022. годину концесионарима пољопривредног земљишта који немају приспјелих, а неизмирених обавеза по основу концесионе накнаде за 2021. годину, са циљем превазилажења и побољшања постојећег стања у пољопривреди које је узроковано поскупљењем цијена репроматеријала. Према достављеним извјештајима, може се констатовати да је већина концесионара искористила ову погодност;
4. Комисија је мишљења да је систем праћења наплате путем софтвера Пореске управе Републике Српске, али и блокаде у случају неизмирења пристиглих обавеза у многоме допринео ажурности плаћања концесионе накнаде од стране концесионара.

4. КОНЦЕСИОНА НАКНАДА

Концесиона накнада је накнада коју плаћа концесионар у складу са одредбама Закона о концесијама и уговором о концесији. Концесиона накнада је у складу са чланом 29. Закона о концесијама, обавезан елеменат уговора.

Концесиона накнада је новчаног карактера и састоји се од:

- концесионе накнаде за уступљено право, која се плаћа једнократно по закључењу уговора о концесији и
- концесионе накнаде за коришћење предмета концесије.

Концесиона накнада се, зависно од предмета концесије, изражава процентуално у односу на годишњи приход остварен обављањем концесионе дјелатности или по јединици мјере.

Законом о концесијама, задужена су министарства за предметне концесије за израду Правилника о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине гаранција,

као и о начину расподеле концесионе накнаде за коришћење, уколико се концесиона дјелатност обавља на територији више јединица локалне самоуправе.

Појединачним правилницима дефинисане су концесионе накнаде и гаранције у области:

- електроенергетике, енергената, рударства, геологије²¹,
- трговине, туризма и угоститељства²²,
- саобраћаја и веза²³,
- пољопривреде, шумарства и водопривреде²⁴,
- комуналних дјелатности, управљања отпадом и обављањем дјелатности у заштићеним подручјима,
- спорта²⁵,
- одстрела дивљачи²⁶.

Наведеним правилницима су дефинисани, то јест прописани критеријуми за одређивање висине концесионе накнаде за предмете концесија, висина концесионе накнаде, врсте и висина гаранција као и критеријуми за одређивање висине гаранција као средство обезбјеђења у поступку додјеле концесије и извршења уговорних обавеза.

Концесиона накнада за уступљено право приход је буџета Републике, односно буџета јединице локалне самоуправе, у зависности од надлежности за додјелу концесије.

Концесиона накнада за коришћење предмета концесије, а коју додјељује Влада, дијели се између буџета Републике и буџета јединице локалне самоуправе на чијој се територији обавља концесиона дјелатност у сразмјери:

- 30:70 за развијене јединице локалне самоуправе,
- 30:70 за средње развијене јединице локалне самоуправе,
- 20:80 за неразвијене јединице локалне самоуправе и
- 10:90 за изразито неразвијене јединице локалне самоуправе.

Електроенергетски објекти, у складу са Законом о концесијама, обавезни су да обавјештавају локалне самоуправе о извршеној уплати концесионе накнаде за коришћење у буџет Републике. Средства од концесионе накнаде, која се директно или индиректно дозначава у буџете локалних заједница, могу се искључиво користити у складу са инструкцијама наведеним Законом о концесијама.

У складу са чланом 62. Закона о концесијама, контролу обрачуна и плаћања концесионе накнаде утврђене уговором о концесији врши Пореска управа Републике Српске, у складу са одредбама закона којима се уређује порески поступак. Такође, истим чланом је дефинисано да надлежни орган континуирано прати рад концесионара у погледу извршавања његових обавеза из уговора о концесији.

Одредбом члана 53. Закона о концесијама, утврђена је надлежност Комисије за провјеру цјелокупног рада концесионара, а у складу са закљученим уговором о концесији.

²¹ Правилник о концесионим накнадама и гаранцијама у области електроенергетике енергената, рударства и геологије ("Службени гласник Републике Српске", број: 79/18);

²² Правилник о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде у области трговине, туризма и угоститељства и о врсти, висини и начину обезбјеђења гаранција ("Службени гласник Републике Српске", број: 108/14);

²³ правилник о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине гаранције у области саобраћаја и веза ("Службени гласник Републике Српске", број: 110/19);

²⁴ Правилник о критеријумима за одређивање висине концесионе накнаде и висине банкарске гаранције за коришћење пољопривредног земљишта и јавног водног добра ("Службени гласник Републике Српске", број: 101/14);

²⁵ Правилник о концесионим накнадама у области спорта ("Службени гласник Републике Српске", број: 58/22);

²⁶ Правилник о висини концесионе накнаде и банкарској гаранцији за планирани одстрел дивљачи ("Службени гласник Републике Српске", број: 21/19);

Пореска управа Републике Српске доставила је Комисији податке о уплатама концесионе наканде за период 01.01.2022. - 31.12.2022. године, а како је то предвиђено закљученим Протоколом о сарадњи у области размјене података, број: 05.01/052-5024/19 од 04.06.2019. године. На основу прикупљених, обједињених, систематизованих и анализираних напријед добијених података, као и извјештајних података прибављених од концесионара приликом извршених провјера рада, Комисија констатује да је укупан износ концесионе наканде, уплаћен у буџет Републике Српске у 2022. години, износио **50.677.782,27 КМ** (педесет милиона шестстотина седамдесет седам хиљада седамстотина осамдесет двије конвертибилне марке и 27/100).

Наведена уплата концесионе наканде за период 01.01.2022. - 31.12.2022. године, у односу на период 01.01.2021 - 31.12.2021. године је већа за износ од 536.377,46 КМ (пет стотина тридесет шест хиљада три стотине седамдесет седам конвертибилних марака и 46/100).

Према класификацији врсте прихода буџета Републике Српске, уплате концесионе наканде се воде и књиже на следеће врсте прихода:

ВП 722492	Концесиона наканда за коришћење електроенергетских објеката (врста прихода на коју се књиже уплате концесионе наканде из области енергетике- термоелектране, хидроелектране, мале хидроелектране, соларне електране, вјетроелектране и др.)
ВП 721112	Приходи од давања права на експлоатацију природних ресурса (врста прихода на коју се књиже уплате по основу једнократне концесионе наканде)
ВП 722424	Концесиона наканда за коришћење минералних сировина (врста прихода на коју се књиже уплате концесионе наканде по основу истраживања и експлоатације минералних ресурса)
ВП 722491	Концесиона наканда за коришћење природних и других добара од општег интереса (врста прихода на коју се књиже уплате концесионе наканде из области пољопривреде, спортског риболова, саобраћаја и веза и остале концесионе наканде које нису наведене у другим приказаним и појашњеним врстама прихода)
ВП 722468	Наканда за коришћење природних ресурса у сврху производње електричне енергије (врста прихода на коју се књижи уплата концесионе наканде по основу производње електричне енергије од стране малих хидроелектрана у раду)

Уплата укупне концесионе наканде по врсти прихода у Буџет Републике Српске за период 01.01.2022.-31.12.2022. година приказан је у следећој табели:

Табела 30. - Уплата концесионе наканде по врсти прихода 2021/2022. година

Врста прихода:	Концесиона наканда		Повећање/смањење
	01.01.2021. - 31.12.2021.	01.01.2022. - 31.12.2022.	%
ВП 722492	35.040.577,02 КМ	27.386.907,56 КМ	21,84
ВП 722424	9.023.872,13 КМ	11.951.207,38 КМ	32,43

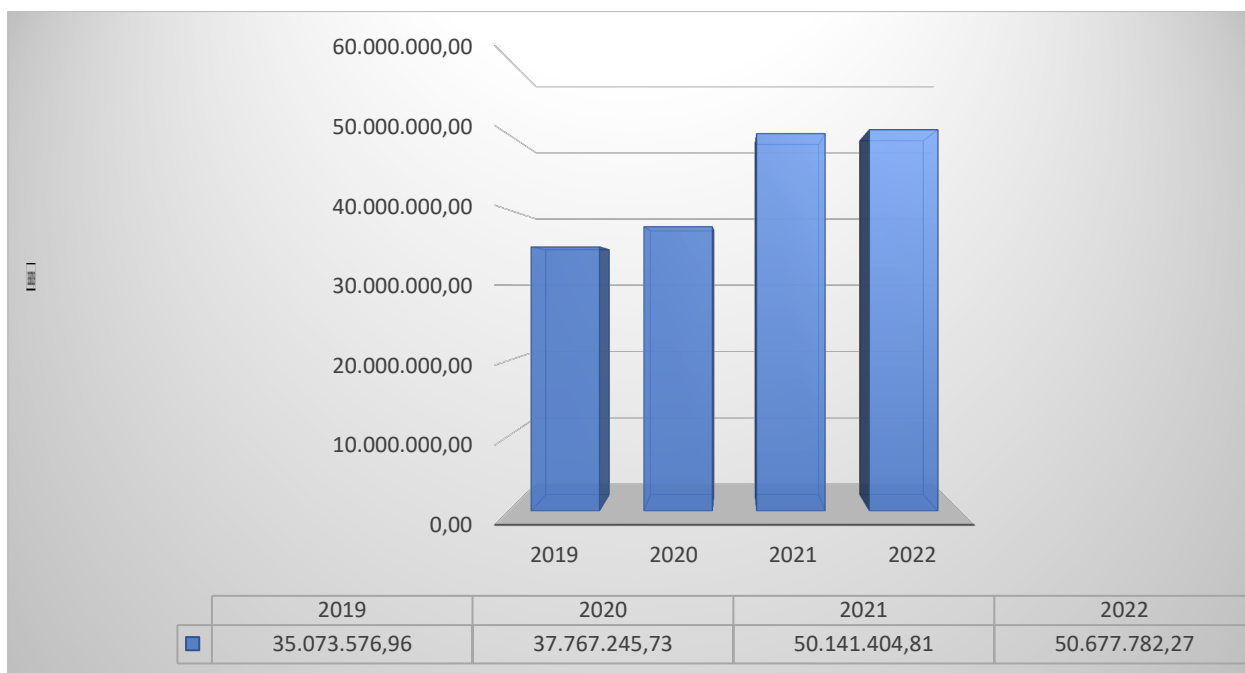
ВП 721112	1.718.097,83 KM	5.851.253,36 KM	340
ВП 722491	2.379.319,76 KM	3.313.902,50 KM	39,27
ВП 722468	1.979.538,07 KM	2.174.511,47 KM	9,85
УКУПНО:	50.141.404,81 KM	50.677.782,27 KM	1,07

Удио појединачних уплата по врстама прихода тј. њихово учешће у укупном износу уплаћене концесионе накнаде за период 01.01.2022. - 31.12.2022. година приказан је и на Слици 5.

Слика 5 - Наплаћена концесиона накнада за период 01.01.2022.- 31.12.2022. године по врстама прихода у %

Упоредни графикон наплаћене концесионе накнаде у последње 4 (четири) године (у конвертибилним маркама) приказан је на Слици 6.

Слика 6 – Упоредни графикон наплаћене концесионе накнаде у последње 4 (четири) године

Из напријед добијених података, видљиво је да је у одређеним областима забиљежено повећање уплате по основу концесионе накнаде у буџет Републике за период 01.01.2022. - 31.12.2022. године, док је у одређеним областима у исто вријеме забиљежен мањи износ уплата у односу на исти период прошле године.

Повећање уплата у односу на исти период прошле године, евидентиран је на врстама прихода 722424, 722491, 722468 и 721112, то јест у областима минералних ресурса, пољопривреде и уплате по основу једнократних концесионих накнада (збирно). Смањење уплата, у односу на исти период прошле године, евидентирано је на врсти прихода 722492, а који се односи на концесионе накнаде за коришћење електроенергетских објеката.

Образложење

- Повећање на врсти прихода 722424 у односу на исти период прошле године, а који се односи на кориштење минералних ресурса, евидентирано је у износу од 2.927.335,25 КМ. Разлог томе су: закључених шест нових уговора из ове области, а самим тим и повећан износ уплате једнократне концесионе накнаде по овом основу, већи број провјера рада концесионара на концесионим локалитетима од стране представника Комисије, додатно уређење ове области законским измјенама, те повећан број извршених провјера од стране рударске и геолошке инспекције у складу са њиховим надлежностима.
- Повећање на врсти прихода 722112 у односу на исти период прошле године, а који се односи на кориштење права на експлоатацију природних ресурса (врста прихода на коју се књиже уплате по основу једнократне концесионе накнаде), евидентирано је у износу од 4.133.155 КМ. Анализом закључених концесионих уговора у 2022.години, утврђено је да је до повећања укупно наплаћене концесионе накнаде на овој врсти прихода, дошло у највећем обиму због закључења четири концесиона уговора из

области електроенергетике (солар и вјетар), шест уговора из области минералних ресурса, те шест уговора из области пољопривреде и јавног водног добра.

- Повећање на врсти прихода 722491 у односу на исти период прошле године, а који се односи на кориштење природних и других добара од општег интереса (пољопривреде, спортског риболова, саобраћаја и веза и др.), евидентирано је у износу од 934.482 КМ. Одређени број концесионара био је погођен негативним ефектима вируса Корона и негативним ефектима високих цијена услед нестабилности на тржишту репроматеријала, те је Влада Републике Српске препознала ову отежавајућу околност и донијела Одлуку број 04/1-012-2-1390/22 од 21.04.2022. године о одобрењу умањења средстава у износу од 50% од износа годишње концесионе накнаде за 2022. годину концесионарима пољопривредног земљишта који нису имали приспјелих, а неизмирених обавеза по основу концесионе накнаде за 2021. годину. Према достављеним извјештајима, може се констатовати да је већина концесионара искористила ову погодност. Саматрамо да је као и у претходном случају, већим бројем провјера рада концесионара од стране представника Комисије, те системом праћења наплате путем софтвера Пореске управе Републике Српске, али и блокаде у случају неизмирења пристиглих обавеза, у многоме допринјело ажурности плаћања концесионе накнаде од стране концесионара.
- Повећање је евидентирано и на врсти прихода 722468 у односу на исти период прошле године за износ од 194.973 КМ, а који се односи на кориштење концесионе накнаде по основу производње електричне енергије од стране малих хидроелектрана у раду.
- Највећи износ смањења у односу на исти период прошле године евидентиран је на врсти прихода 722492 у износу од 7.653.670 КМ. Смањење уплата концесионих накнада из области електроенергетике везан је за донешену Декларацију о заштити ријека у Републици Српској, јер у извјештајној години нису разматране нове иницијативе за додјелу концесија из ове области, док су 2 (двје) мале хидроелектране пуштене у рад и то крајем 2022. године. Хидролошка ситуација је у извјештајној години била изузетно лоша, те велики број енергетских објеката није успио испунити своје планове производње енергије, што је такође утицало на смањење прихода по основу концесионе накнаде. Када је у питању рад термоелектрана, у 2022. години, ТЕ Угљевик је била ван рада обзиром на застоје и искакања са мреже, што је такође утицало на производњу енергије, али и плаћање концесионе накнаде.

5. БУЏЕТ

5.1. Финансијски приходи и примици, расходи и издаци Комисије за концесије

Одредбом члана 56. Закона о концесијама, регулисан је начин финансирања рада Комисије. Средства се планирају и обезбјеђују у буџету Републике Српске.

Буџетом Републике Српске за 2022. годину, Комисији су планирана и одобрена средства у укупном износу од 970.000 КМ у оквиру организационог кода Генералног секретаријата Владе Републике Српске (0405001) на позицији 482100 - трансфер Комисији и то:

- Буџетом за 2022. годину 850.000,00 КМ („Службени гласник Републике Српске“, број: 121/21);

- Првим ребалансом буџета 20.000,00 КМ („Службени гласник Републике Српске“, број: 53/22);
- Другим ребалансом буџета 100.000,00 КМ („Службени гласник Републике Српске“, број: 112/22);

Презентација и саставаљање финансијских извјештаја прописано је чланом 60. Закона о концесијама (Службени гласник Републике Српске, број: 59/13; 16/18; 70/20 и 111/21) - форма, рокови и начин, члановима 57, 58. и 59. Правилника о финансијском извјештавању буџетских корисника прихода буџета Републике, општина, градова и фондова, („Службени гласник Републике Српске“, број: 15/17 и 17/22), Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/17 и 118/18).

Годишњи финансијски извјештај састављен је на прописаним обрасцима и достављен Министарству финансија у законском року:

- Образац 36 – Преглед прихода, примитака, расхода и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних ван ГКТ на рачуноводственим фондовима од 01 до 05;
- Образац 46 – Функционална класификација расхода и нето издатака за нефинансијску имовину исказаних ван ГКТ;
- Образац 56 – Преглед имовине, обавеза и извора исказаних ван ГКТ;
- Образац 6 – Преглед новчаних токова;
- Образац 7 – Извјештај о броју и структури запослених и
- Ноте – Напомене уз финансијске извјештаје.

Изјава руководства

Финансијски извјештаји састављени су складу са Законом о рачуноводству и ревизији Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број: 94/15 и 78/20), Правилником о буџетским класификацијама, садржини рачуна и примјени контног плана за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 98/16 и 115/17), Правилником о финансијском извјештавању за кориснике прихода буџета Републике, општина, градова и фондова („Службени гласник Републике Српске“, број: 16/11 и 126/11), Правилником о рачуноводству, рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 115/17 и 118/18), Правилником о финансијском извјештавању буџетских корисника („Службени гласник Републике Српске“, број: 15/17 и 17/22), Међународним рачуноводственим стандардима за јавни сектор и одредбама Закона о буџетском систему Републике Српске. Поред напријед наведених прописа, примјењивани су и прописи из области пореске регулативе и интерних аката која регулишу одређене области.

5.1.1. Стална средства Комисије

Стална средства Комисије књиговодствено су евидентирана (К-то 011) на основу одредби Правилника о рачуноводственим политикама и рачуноводственим процјенама за буџетске кориснике. Обрачун амортизације извршен је у складу са Правилником о примјени годишњих амортизационих стопа за буџетске кориснике („Службени гласник Републике Српске“, број: 110/16). Књижење се врши по набавној вриједности, а обрачунски отпис примјеном линеарне методе по годишњим стопама:

Канцеларијски намјештај	10,0
Компјутерска опрема.....	25,0
Опрема за пренос података и гласа.....	10,0
Моторна возила.....	14,3
Копир апарат.....	14,3
Уграђена опрема	16,5
Телефонска опрема.....	11,0
Радио и тв опрема	20,0
Опрема за гријање	12,5
Опрема за вентилацију	12,5
Рачунарски програми - лиценце.....	25,0
Остала непоменута опрема.....	20,0

Амортизација за 2022. годину износи 19.060,13 КМ.

Набавна вриједност сталних средстава (постројења и опрема – К-то 0112) на дан 31.12.2022. године износи 218.499,91 КМ, исправка вриједности 182.453,99 КМ и садашња (неотписана вриједност 36.045,92 КМ).

Комисија је након пресељења на нову адресу, Трг Јасеновачких жртава, број 4, Стара зграда Владе, 4. спрат, извршила ванредни попис средстава и опреме, о томе сачинила извјештај и усвојила га (Одлука, број: 01-1572/22).

Извршен је свеобухватан попис имовине и обавеза на дан 31.12.2022. године, те је затечено стварно стање имовине усаглашено са књиговодственим стањем.

Попис је обавила комисија именована рјешењем Комисије, број: 01-1713/22 од 12.12.2022. године. По истом, комисија за попис је сачинила извјештај који је Комисија за концесије усвојила (Одлука 01-150/23).

У 2022. години Одлуком Владе Републике Српске број: 04/1-012-2-4749/22 од 01.12.2022. године („Службени гласник РС“ број 124/22) извршен пренос власништва над канцеларијском опремом од стране Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске, набавне вриједности 36.736 КМ, исправке вриједности 36.498,00 КМ и садашња (неотписане) вриједности 238,00 КМ.

Улагања, тј. издаци по основу текућег одржавања, признају се као расходи периода у коме и настану (обрачунски основ).

Инвентар се отписује 100% на терет трошкова одмах по стављању у употребу.

Потраживања се признају по номиналној вриједности, евентуално увећаној за камате обрачунате у складу са одредбама уговора, Закона или Одлуком предсједника Комисије. На дан билансирања врши се процјена ризика ненаплативости појединачних потраживања.

Евидентирана су потраживања у износу од 227.684,11 КМ:

Краткорочна потраживања од радника за трошкове мобилног телефона (К-то 123318) у износу од 409,98 КМ.

На позицији (К-то 129851) исказано је потраживање од Буџета Републике Српске у

износу од 182.501,98 КМ по основу трансфера унутар истих нивоа власти, а односи се на траншу за децембар 2022. године, која је дозначена у јануару и фебруару 2023. године.

Готовина и готовински еквиваленти исказују се у номиналној вриједности израженој у конвертабилним маркама, на позицији (К-то 121217), стање банковног рачуна на дан билансирања износи 44.772,15 КМ

5.1.2. Приходи

Приходи Комисије остварени су у износу од 970.638,80 КМ и то:

- из Буџета Републике Српске (К-то 788) 969.999,98 КМ у оквиру организационог кода Генералног секретаријата Републике Српске.
- Буџетом за 2022. годину 850.000,00 КМ („Службени гласник Републике Српске“, број: 121/21);
- Првим ребалансом буџета 20.000,00 КМ („Службени гласник Републике Српске“, број: 53/22);
- Другим ребалансом буџета 100.000,00 КМ („Службени гласник Републике Српске“, број: 112/22);
- На конту 7291 исказан је износ од 400,00 КМ а односи се на приход остварен по основу поврата уплаћених средстава за одржавање зграде (на претходној адреси Комисије, Саве Мркаља 16).
- У оквиру обрачунских прихода, тачније на конту 7782 исказана је садашња књиговодствена вриједност опреме у износу од 238,00 КМ, којом је по Одлуци број: 04/1-012-2-4749/22 од 01.12.2022. године („Службени гласник Републике Српске“, број: 124/22) извршен пренос власништва над канцеларијском опремом од стране Главне службе за ревизију јавног сектора Републике Српске.

Приходи се признају по модификованој обрачунској основи у рачуноводственом обрачунском периоду у којем су мјерљиви и/или расположиви (наплаћени и укалкулисани приход).

Остварени приходи у 2022. години износе 970.639 КМ и за 58.892 КМ у апсолутном износу или 6% су већи у односу на остварене приходе у односу на 2021. годину.

5.1.3. Расходи

Расходи у финансијским извјештајима евидентирани су на обрачунској основи (начело настанка догађаја), у периоду у коме је обавеза за плаћање и настала без обзира да ли је и извршено плаћање, као и амортизација која терети расходе обрачунског карактера.

У извјештајном периоду текући расходи (К-та 41) остварени су у укупном износу од 876.652,60 КМ, по структури износе:

ТЕКУЋИ РАСХОДИ (К-ТА 41)

<i>Расходи за бруто плате запослених (К-то 4111)</i>	703.466,45 KM
<i>Расходи за бруто накнаде трошкова и осталих личних примања запослених (К-то 4112)</i>	18.105,28 KM
<i>Расходи по основу утrophа енергије, комуналних, комуникационих и транспортних услуга (К-то 4122)</i>	34.045,78 KM
<i>Расходи за режијски материјал (К-то 4123)</i>	18.695,42 KM
<i>Расходи за текуће одржавање средстава (К-то 4125)</i>	7.214,09 KM
<i>Расходи по основу службених путовања и смјештаја (К-то 4126)</i>	8.018,73 KM
<i>Расходи по основу утrophа горива (К-то 41263)</i>	6.883,01 KM
<i>Расходи за платни промет (К-то 4127)</i>	2.010,60 KM
<i>Расходи за осигурање (К-то 4127)</i>	3.587,08 KM
<i>Расходи за рачунарске програме, књиге (К-то 4127)</i>	4.263,04 KM
<i>Расходи за стручне услуге (К-то 4127)</i>	10.600,00 KM
<i>Расходи за одржавање сервера (К-то 4127)</i>	1.870,00 KM
<i>Расходи за услуге информисања (К-то 4127)</i>	1.000,00 KM
<i>Расходи ПДВ на остале услуге (4127)</i>	802,40 KM
<i>Расходи за остале услуге (К-то 4127)</i>	8.551,70 KM
<i>Расходи по основу доприноса који терете трош. (К-то 4129)</i>	1.407,29 KM
<i>Расходи по основу семинара, савјетовања и сл. (К-то 41292)</i>	2.685,90 KM
<i>Расходи за рекламни материјал, манифестације (К-то 41299)</i>	6.898,62 KM
<i>Остали непоменути расходи (К-то 412999)</i>	12.020,06 KM

У извјештајном периоду обрачунски расходи (К-та 471) остварени су у укупном износу од 25.527,15 KM, по структури износе:

ОБРАЧУНСКИ РАСХОДИ (К-ТА 471)

<i>Расходи по основу амортизације (К-то 4712)</i>	19.060,13 KM
<i>Расходи по основу набавке ситног инв. и ауто гума (К-то 47116)</i>	4.784,23 KM
<i>Расходи по основу отписа и расхоровања имовине</i>	682,79 KM

Из оствареног прихода исфинансирани су сви расходи, расходи по основу сервисирања двије преостале рате финансијског лизинг (кредита), одобреног од стране „SPARKASSE LEASING“ д.о.о Сарајево на период од 5 (пет) година у износу од 893,34 KM.

Неизмирене обавезе према добављачима (К-то 2231) износе 14.923,37 KM, настале по основу коришћења роба и услуга, које су међусобно усаглашене и плаћене у наредном периоду.

Кумулирани финансијски резултат ранијих година је позитиван и износи 91.019 KM. У 2022. години Комисија је имала више прихода у односу на остварене расходе и на тај начин остварила позитиван финансијски резултат текуће године у износу од 93.987 KM, што у односу на остварени резултат из 2021. године у износу 15.451 KM чини повећање у апсолутном износу од 78.536 KM.

Иако је у извјештајној години дошло до повећања плата и повећања цијене рада, те инфлаторних кретања на тржишту роба и услуга, Комисија је домаћинским односом према буџетским средствима и рационалним трошењем обезбиједила напријед наведени финансијски резултат.

6. ЗАКЉУЧЦИ

У складу са досадашњом праксом на основу анализе свих релевантних података и чињеница које су утврђене у току рада и провјере реализације концесионих уговора, података и информација прибављених од других јавних органа и институција Републике, као и органа јединица локалне самоуправе, у закључном дијелу Извјештаја Комисија за концесије наглашава неке од важнијих питања у области концесија, те даје препоруке, сугестије и приједлоге за њихово рјешавање.

Енергетски сектор, као један од најважнијих у Републици Српској још је више добио на значају у овом периоду глобалне енергетске кризе која је значајно утицала на несташицу и поскупљење енергената. Извјештајна 2022. година је била врло неповољна кад је у питању хидрологија што је имало утицај на смањење обима производње електричне енергије хидроелектрана и динамике реализације производње предвиђене студијама оправданости концесија у тој области. Због свега наведеног неопходно је редефинисати планове улагања у одржавање и функционисање термоелектрана које су такође концесионари, а за које је прије почетка кризе Енергетска заједница предвидјела потпуни престанак са радом 2050. године. Очигледно је да ће се ови планови морати прилагодити новонасталој ситуацији, нарочито ако криза потраје, али је потребно посветити додатну пажњу еколошки одрживом енергетском развоју и обновљивим изворима енергије. Из ових разлога, нови концесиони пројекти хидроелектрана, соларних, вјетроелектрана и али и гасификације и других (посебно за потребе индустрије), требали би бити приоритет. Значајан допринос дат је уређењем законске нормативе у Републици Српској из области обновљивих извора енергије, електричне енергије, гаса, те доношење Стратегије развоја сектора енергетике у РС до 2035. године.

Комисија је мишљења да су мјере Владе у енергетском сектору за спровођење Закључка о реализацији Декларације о заштити ријека у Републици Српској укључујући и раскид одређеног броја концесионих уговора за изградњу малих хидроелектрана биле врло корисне. У складу са тим повећан је број провјера реализације оваквих уговора и на основу затеченог стања на терену закључено је да треба наставити инсистирање на већем залагању концесионара у реализацији инвестиционих пројеката, али и ажурније рјешавање њихових захтјева од стране надлежних органа управе, како би се отклонио један од честих разлога застоја у реализацији уговорних обавеза. Истовремено је неопходно наставити предузимање мјера за потпуно придржавање уговорних обавеза и раскид уговора са концесионарима који из неоправданих разлога нису реализовали своје уговорне обавезе.

Комисија је закључила да и поред континуираног инсистирања на рјешењу питања нелегалне експлоатације минералних сировина (најчешће експлоатације шљунка и пијеска из водотока, и водног и пољопривредног земљишта, али и техничког грађевинског камена) овај проблем и даље није ријешен. Нелегална експлоатација минералних ресурса, у значајној мјери оптерећује реализацију постојећих концесионих пројеката, јер представљају нелојалну конкуренцију постојећим концесионарима што је недопустиво поготово што се ради о коришћењу природних богатстава и јавних добара.

Дакле, Комисија сматра да надлежни органи управе и други јавни органи који имају овлаштења и надлежности, треба да спријече вршење предметних дјелатности како би се досљедно спровело начело законитости као једно од основних начела правне државе, али и начела недискриминације, тржишне конкуренције, заштите јавног интереса, и друга начела предвиђена Законом о концесијама, те обезбиједило повећање финансијских средстава у буџету Републике Српске.

Комисија је приликом провјере реализације концесионих уговора у области експлоатације минералних сировина у извјештајној, 2022. години, установила да концесионари у области

минералних ресурса у највећем броју редовно обављају концесиону дјелатност и извршавају своје финансијске и друге обавезе. Мањи број концесионара је имао застој или прекид концесионе дјелатности. Комисија је у складу са својим надлежностима и политиком додјеле концесија давала препоруке и упутства концесионарима за рјешавање оправданих застоја у реализацији концесионих обавеза. Комисија закључује да је потребно повећати контролу надлежних органа, посебно инспекцијских органа у погледу поштивања обавеза концесионара на рекултивацији деградираног простора насталог експлоатацијом минералних сировина и довођења тог простора предвиђеној намјени. Ово питање је посебно важно због заштите животне средине и стварања услова за одрживи развој цијелог друштва.

Када су у питању концесије на пољопривредном земљишту, Комисија је након извршених провјера реализације уговора, информација и доказа прибављених од надлежних пореских органа и судова, те упоредне анализе прикупљених података констатовала да код највећег броја концесионара нису уочене веће неправилности, односно да су обавезе редовно измириване и да су концесиона предузећа ликвидна. Међутим и даље је присутна неажурност података у јавним евиденцијама (земљишним књигама и катастру непокретности) што је био повод за одређене судске спорове, који су онемогућили располагање предметним пољопривредним добрима путем додјеле концесија и остваривање прихода у буџет по овом основу.

Начин обрачуна и критеријуми за одређивање висине концесионе накнаде за кориштење пољопривредног земљишта нису изједначени код свих концесионара. Једни плаћају концесиону накнаду по оствареном годишњем приходу, док други ову накнаду плаћају према јединици површине концесионог добра, тј. по хектару. Разлог овоме је што је у међувремену дошло до измјена Закона о концесијама и Правилника у погледу начина обрачуна и висине концесионе накнаде, те је за концесионаре који су закључили уговор прије ових измјена остао ранији обрачун концесионе накнаде, а за концесије које су додијељене након ступања на снагу измјена и допуна Закона примијењен је нови начин обрачуна.

Комисија истиче да је и даље присутан проблем неусаглашености закона који регулише друге области које по одредбама Закона о концесијама могу бити предмет концесије, а још увијек нису. Тако и даље није ријешен сукоб закона у погледу надлежности и поступка давања дозвола за кориштење ловишта, иако је на овај проблем Комисија указала у претходном извјештају. Законом о концесијама наведено је да ловство улази у област концесија, а Законом о ловству Републике Српске регулише се да се спортско-рекреациона ловишта додјељују на коришћење путем јавног огласа надлежног министарства и да се додјељују на коришћење на период од 10 година, при чему се не ради о уговору о концесији. На овај начин се не примјењује Закон о концесијама, иако би ова дјелатност од јавног интереса морала бити подведена под концесиону дјелатност.

Увођење дјелатности изградње, коришћења и одржавања спортских објеката у област концесија и измјена и допуна Закона о концесијама на начин да су дефинисане концесионе накнаде из области спорта, већ дају резултате, што је видљиво по повећаној заинтересованости за концесије у овој области у извјештајном периоду. Ово потврђује оправданост инсистирања Комисије на интензивирању усаглашеног дјеловања свих институција на увођењу области које могу бити предмет концесија дефинисаних Законом, а до сада нису уведене у концесиони однос.

Примијењено је да се у поступку промјене власничке структуре у концесионом предузећу, односно уступању уговора о концесији са старог на новог концесионара (стицаоца), постигао значајан ниво ефикасности. Међутим, потребно је и даље радити на повећаном надзору надлежних органа и стриктном поштовању одредаба закона и подзаконских акта како би се спријечиле спекулативне радње које би омогућиле носиоцима права на концесију да, по основу уступања концесије или промјене власничке структуре у концесионару стичу неосновану добит, а на штету јавног интереса.

Комисија је заузела став да је неопходно комплетну правну нормативу ускладити са смјерницама Европске уније и другим прописима који регулишу области концесионе дјелатности, ради реализације основних начела додјеле концесија: транспарентности, недискриминације, тржишне конкуренције, једнаког третмана, слободе кретања робе и пружања услуга, заштите јавног интереса, ефикасности, економичности, пропорционалности, аутономије воље и равноправности уговорних страна, али и заштите животне средине, како би се испунили неопходни услови за одрживи развој. Због тога је потребно од стране свих јавних субјеката који су укључени у област додјеле и праћења реализације концесија интензивно пратити праксу и тенденције у овој области у развијеним земљама, те у складу са тим радити континуирано на квалитетнијим нормативним рјешењима у овој области.

Појачање материјалних и кадровских услова Комисији за концесије, допринијело би квалитетнијој и ефикаснијој анализи студија оправданости, повећању квалитета концесионих пројеката, али и бољег презентовања могућности улагања у концесионе дјелатности и привлачења нових домаћих и страних инвеститора, посебно у обновљиве изворе енергије у Републици Српској.

На основу приказаних резултата, исказаних позитивних тенденција, али и конструктивних приједлога за поправљање стања у концесионарству, Комисија сматра да је у извјештајном периоду направљен значајан помак у области концесија. Такође, став Комисије је да би провођењем приједлога датих у овом извјештају од стране надлежних органа и институција, концесиона дјелатност била додатно унапријеђена, те на основу свега наведеног предлаже Народној Скупштини Републике Српске да усвоји Извјештај о раду и финансијски извјештај за 2022. годину Комисије за концесије Републике Српске.

Број: _____

Датум: _____ године

Предсједник Комисије

Маја Шупут, ма екон.

7. ПРИЛОЗИ

- **Прилог 1** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (МХЕ и ХЕ) инсталисане снаге веће од 250 kW;
- **Прилог 2** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области изградње и коришћења енергетских објеката (термоелектране, вјетроелектране и соларне електране);
- **Прилог 3** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области гаса;
- **Прилог 4** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса;
- **Прилог 5** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области минералних ресурса – експлоатација и флаширање воде;
- **Прилог 6** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области трговине и туризма;
- **Прилог 7** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области саобраћа и веза;
- **Прилог 8** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта;
- **Прилог 9** - Преглед истеклих и раскинутих уговора о концесији из области коришћења пољопривредног земљишта;
- **Прилог 10** - Преглед активности на реализацији уговора о концесији за коришћење водног земљишта и јавног водног добра.